

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU NACIONALNIH ISPITA

U ČETVRTOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2026./2027.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ESF+
**Učinkoviti ljudski
potencijali**

**Sufinancira
Europska unija**

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU **NACIONALNIH ISPITA**
U ČETVRTOME RAZREDU U ŠKOLSKOJ GODINI 2026./2027.

Nakladnik:

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Za nakladnika:

Vinko Filipović, prof.
ravnatelj Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU
NACIONALNIH ISPITA U ČETVRTOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2026./2027.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Vodič kroz sadržaj i strukturu
nacionalnih ispita u četvrtome razredu
u školskoj godini 2026./2027.

Zagreb, rujan 2026.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	9
1. HRVATSKI JEZIK	11
1.1. CILJ ISPITIVANJA	11
1.2. SADRŽAJ ISPITA	11
1.3. STRUKTURA ISPITA	15
1.4. PRIMJERI ZADATAKA	16
2. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	24
2.1. CILJ ISPITIVANJA	24
2.2. SADRŽAJ ISPITA	24
2.3. STRUKTURA ISPITA / SADRŽAJ ISPITA	28
2.4. PRIMJERI ZADATAKA	29
2.1. A FELMÉRÉS CÉLJA	34
2.2. A VIZSGA TARTALMA	34
2.3. A FELMÉRÉS SZERKEZETE	38
2.4. MINTAFELADATOK	39
3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК	44
3.1. CILJ ISPITIVANJA	44
3.2. SADRŽAJ ISPITA	44
3.3. STRUKTURA ISPITA	46
3.4. PRIMJERI ZADATAKA	47
3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА	50
3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА	50
3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА	52
3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	53
4. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK	56
4.1. CILJ ISPITIVANJA	56
4.2. SADRŽAJ ISPITA	56
4.3. STRUKTURA ISPITA	61
4.4. PRIMJERI ZADATAKA	62
4.1. CÍL ZKOUŠKY	67
4.2. OBSAH ZKOUŠKY	67
4.3. STRUKTURA ZKOUŠKY	72
4.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ	73

5. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA	78
5.1. CILJ ISPITIVANJA	78
5.2. SADRŽAJ ISPITA	78
5.3. STRUKTURA ISPITA	82
5.4. PRIMJERI ZADATAKA	83
5.1. OBIETTIVO DELL'ESAME	89
5.2. CONTENUTO DELL'ESAME	89
5.3. STRUTTURA DELL'ESAME	92
5.4. ESEMPI DI ESERCIZI	93
6. MATEMATIKA	99
6.1. CILJ ISPITIVANJA	99
6.2. SADRŽAJ ISPITA	99
6.3. STRUKTURA ISPITA	101
6.4. PRIMJERI ZADATAKA	102
7. PRIRODA I DRUŠTVO	105
7.1. CILJ ISPITIVANJA	105
7.2. SADRŽAJ ISPITA	105
7.3. STRUKTURA ISPITA	109
7.4. PRIMJERI ZADATAKA	110
8. PRIRODOSLOVLJE	113
8.1. CILJ ISPITIVANJA	113
8.2. SADRŽAJ ISPITA	113
8.3. STRUKTURA ISPITA	117
8.4. PRIMJERI ZADATAKA	118
9. DRUŠTVO I ZAJEDNICA	122
9.1. CILJ ISPITIVANJA	122
9.2. SADRŽAJ ISPITA	122
9.3. STRUKTURA ISPITA	125
9.4. PRIMJERI ZADATAKA	126

PREDGOVOR

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) provest će u školskoj godini 2026./2027. nacionalne ispite za učenike četvrtoga razreda u svim osnovnim školama Republike Hrvatske nakon dviju prethodnih godina uspješne provedbe nacionalnih ispita na uzorku učenika 81 odnosno 80 škola te tri godine provedbe nacionalnih ispita u četvrtome razredu svih osnovnih škola Republike Hrvatske.

Učenici četvrtoga razreda pisat će nacionalne ispite iz Hrvatskoga jezika, Matematike, jezika nacionalnih manjina (samo za učenike koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina) i Prirode i društva. Učenici u 62 osnovne škole koje sudjeluju u eksperimentalnome programu Cjelodnevne škole umjesto Prirode i društva pisat će nacionalne ispite iz Prirodoslovlja te Društva i zajednice. Ispiti su u potpunosti usklađeni s pripadajućim predmetnim kurikulumima navedenih nastavnih predmeta.

Cilj je nacionalnih ispita, koji se provode u gotovo svim zemljama Europske unije i u našem okruženju, utvrditi temeljna znanja i kompetencije učenika na kraju pojedinih obrazovnih ciklusa. Učenici četvrtoga razreda pod istim će uvjetima provedbe pisati spomenute ispite kako bi se realno utvrdila njihova postignuća. Rezultati nacionalnih ispita bit će vrijedna povratna informacija učenicima i njihovim roditeljima, te učiteljima i školama u kojima se ispiti provode.

Centar je radi što boljega informiranja učenika, roditelja, škola i javnosti pripremio *Vodič kroz sadržaj i strukturu nacionalnih ispita u četvrtome razredu u školskoj godini 2026./2027.* (u daljnjemu tekstu: Vodič) s primjerima ispitnih zadataka.

Za svaki nastavni predmet prikazani su *Cilj ispitivanja*, *Sadržaj ispita*, *Struktura ispita* i *Primjeri zadataka*. U potpoglavlju *Sadržaj ispita* za svako su područje ispitivanja navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen u obliku konkretnih opisa onoga što pristupnik mora znati, razumjeti i moći učiniti da bi postigao uspjeh u ispitima. *Struktura ispita* donosi informacije o broju i vrstama zadataka te trajanju pojedinih ispita. Na kraju prikaza svakoga nastavnog predmeta navedeno je po nekoliko primjera zadataka prema vrstama zadataka koji će biti primijenjeni u ispitima.

Posebno zahvaljujem svim ravnateljima, školskim koordinatorima, učiteljima i svim drugim odgojno-obrazovnim radnicima koji svojim trudom, odgovornošću i predanošću pridonose uspješnoj provedbi nacionalnih ispita. Svjesni smo koliko je ovaj zadatak zahtjevan i koliko je za njegovu uspješnu provedbu važna dobra suradnja svih uključenih. Upravo zato vjerujem da ćemo zajedničkim snagama i ove godine dodatno unaprijediti kvalitetu te osigurati još uspješniju provedbu nacionalnih ispita.

Vinko Filipović, prof.

1. HRVATSKI JEZIK

1.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika ispituje se ovladanost jezičnim vještinama čitanja i pisanja, jezičnim znanjem hrvatskoga jezika kao sustava, jezičnom vještinom čitanja na primjerima književnih i neknjiževnih tekstova (neprekinutih, isprekidanih, mješovitih i višestrukih) i jezičnom vještinom pisanja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova u opsegu i razvijenosti aktivnoga rječnika, u komunikacijskoj kompetenciji pri čitanju i pisanju tekstova različitih sadržaja, strukture, namjene i stilova te u poznavanju različitih idioma hrvatskoga jezika i jezično-književne kulturno-povijesne baštine.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹ (NN, br. 10/19).

1.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Hrvatskoga jezika za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja, a jedno od ispitnih područja (*Čitanje*) sadrži dva potpodručja:

1. *Čitanje*
 - a) *Čitanje književnoga teksta*
 - b) *Čitanje obavijesnoga teksta*
2. *Hrvatski jezik*
3. *Pisanje*.

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja hrvatskoga jezika i komunikacije, područja književnosti i stvaralaštva te područja kulture i medija načelom vertikalno-spiralnoga slijeda s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od drugoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji prvoga razreda nisu izrijekom navedeni u tablici 1., ali se njihova usvojenost podrazumijeva sukladno načelu vertikalno-spiralnoga slijeda. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od ishoda za koje su predviđene razine usvojenosti ispitom u školskoj godini 2026./2027. ispituje se dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja ispitivanja koja su u strukturu ispita prenesena tako da se slijede načela izrade ispita i organizacije ispitivanja.

¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html

Tablica 1. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Hrvatskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
Čitanje književnoga teksta	OŠ HJ B.2.1. Učenik izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/ čitanja književnoga teksta i povezuje ih s vlastitim iskustvom. OŠ HJ B.3.1. Učenik povezuje sadržaj i temu književnoga teksta s vlastitim iskustvom. OŠ HJ B.4.1. Učenik izražava doživljaj književnoga teksta u skladu s vlastitim čitateljskim iskustvom. OŠ HJ B.2.2. Učenik sluša/čita književni tekst i razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju. OŠ HJ B.3.2. Učenik čita književni tekst i uočava pojedinosti književnoga jezika. OŠ HJ B.4.2. Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.	Vrste tekstova: ♦ lirska pjesma (domoljubna, pejzažna i šaljiva) ♦ slikopriče ♦ kratka priča ♦ bajka ♦ pjesma ♦ kratki igrokaz ♦ zagonetka ♦ dječji roman ♦ legenda ♦ pripovijetka ♦ basna ♦ poslovice, mudre izreke ♦ biografija. Književnoteorijski pojmovi: ♦ pjesnička slika ♦ personifikacija i onomatopeja ♦ stih ♦ strofa ♦ ritam ♦ ponavljanja ♦ književni lik ♦ vrijeme radnje ♦ mjesto radnje ♦ pripovjedne tehnike ♦ dijalog ♦ monolog ♦ dramski lik.
Čitanje obavijesnoga teksta	OŠ HJ A.2.3. Učenik čita kratke tekstove tematski prikladne učeničkomu iskustvu, jezičnomu razvoju i interesima. OŠ HJ A.3.3. Učenik čita tekst i pronalazi važne podatke u tekstu. OŠ HJ A.4.3. Učenik čita tekst i preporuča sadržaj teksta služeći se bilješkama. OŠ HJ C.2.1. Učenik sluša/čita medijski tekst oblikovan u skladu s početnim opismenjavanjem i izdvaja važne podatke.	Vrste tekstova: ♦ obavijesni tekst ♦ obrazovni tekst ♦ strip ♦ tekst iz dječjih časopisa ♦ tekstovi u književnim i zabavno-obrazovnim časopisima za djecu ♦ tekst s grafičkim prikazom.

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
Čitanje obavijesnoga teksta	OŠ HJ C.3.1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika. OŠ HJ C.2.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu. OŠ HJ C.3.2. Učenik razlikuje tiskane publikacije primjerene dobi i interesima.	
Hrvatski jezik	OŠ HJ A.2.5. Učenik upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u skladu s komunikacijskom situacijom. OŠ HJ A.3.5. Učenik oblikuje tekst služeći se imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila. OŠ HJ A.4.5. Učenik oblikuje tekst primjenjujući znanja o imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.	Jezikoslovni pojmovi*: ♦ glas, slovo, slog, riječ ♦ rastavljanje riječi na slogove na kraju retka ♦ izjavna, upitna i usklična rečenica ♦ jesna i niječna rečenica ♦ gramatičke kategorije vrste riječi: imenice, pridjevi, glagoli ♦ posvojni pridjevi ♦ pravila sročnosti ♦ umanjenice, uvećanice ♦ glagolska radnja, stanje i zbivanje ♦ prošlo, sadašnje i buduće vrijeme. * Primjena znanja jezikoslovnih pojmova vrednuje se i u području Pisanja.
Pisanje	OŠ HJ A.3.4. Učenik piše vođenim pisanjem jednostavne tekstove u skladu s temom. OŠ HJ A.2.5. Učenik upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u skladu s komunikacijskom situacijom. OŠ HJ A.3.5. Učenik oblikuje tekst služeći se imenicama, glagolima i pridjevima, uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.	Vrste tekstova: ♦ opis predmeta ili lika ♦ pismo ♦ pisani sastavak ♦ izvješće. Polazni sadržaji: ♦ plakati ♦ strip ♦ brošure ♦ reklamni letci ♦ grafički prikazi.

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
Pisanje	OŠ HJ A.4.5. Učenik oblikuje tekst primjenjujući znanja o imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila. OŠ HJ C.2.1. Učenik sluša/čita medijski tekst oblikovan u skladu s početnim opismenjavanjem i izdvaja važne podatke. OŠ HJ C.3.1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika. OŠ HJ C.2.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu. OŠ HJ C.3.2. Učenik razlikuje tiskane publikacije primjerene dobi i interesima.	Pravopisni sadržaji*: ♦ veliko početno slovo: imena životinja i ljudi, blagdana i praznika, ulica, trgova i naseljenih mjesta, voda i gora, ustanova u užemu okružju, knjiga i novina, naroda, stanovnika, država, geografskih cjelina, filmova ♦ dvotočka i zarez (u nabranju) ♦ riječi s glasovima č, ć, dž, đ, ije/je/e/i ♦ pisanje pridjeva (opisni, gradivni i posvojni) na -čki, -ćki, -ski, -ški ♦ posvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imena. * Navedeni nastavni sadržaji mogu se ispitati i u području Hrvatskoga jezika.

1.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina: *Čitanje i hrvatski jezik* te *Pisanje*. Prva ispitna cjelina *Čitanje i hrvatski jezik* sadrži ukupno 34 zadatka od čega 17 zadataka u području *Čitanje* (12 zadataka u potpodručju *Čitanje književnoga teksta* i pet zadataka u potpodručju *Čitanje obavijesnoga teksta*) i 17 zadataka u području *Hrvatski jezik*. Svaki zadatak u ovoj ispitnoj cjelini nosi jedan bod. Drugu ispitnu cjelinu *Pisanje* čini jedan zadatak koji nosi 18 bodova. Ispit sadrži ukupno 35 zadataka i donosi ukupno 52 boda.

U tablici 2. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 2. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

CJELINA ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	Čitanje književnoga teksta	12	12
		Čitanje obavijesnoga teksta	5	5
	Hrvatski jezik		17	17
2.	Pisanje		1	18
UKUPNO			35	52

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika traje ukupno **150 minuta**. Svaka od dviju ispitnih cjelina traje po **75 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je stanka u trajanju od **30 minuta**.

1.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj pjesmu.

Gorke trešnje

U dvorištu stoji trešnja
a njezina svaka grana
blista plodom, svijetli rodom,
ko crveni list đerdana*.

Brat i sestra iz susjedstva,
neumorni trešnjoborci,
među rodne grane sjeli,
pa zobali kao čvorci.

Pune grane – to je carstvo
za dva tako mala gosta,
a njih dvoje jedu, jedu,
čini im se nikad dosta.

Ali kad su najzad sašli
s grana trešnje brat i sestra,
trbusi im ponabrekli
ko bubnjevi džez-orkestra.

Od bolova lice mršte,
gegucaju kao patke,
stenju: – Sad su trešnje gorke,
a bile su tako slatke.

Ratko Zvrko

* đerdan – ogrlica

Što znači da su slatke trešnje postale gorke?

- A. Djeca su ukrala trešnje.
- B. Djeci su prisjele trešnje.
- C. Trešnje nisu bile zrele.
- D. Trešnje su zobali čvorci.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ B.4.2. Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

2. primjer

U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljen posvojni pridjev?

- A. U ormaru je svilena haljina.
- B. U ormaru je haljina od svile.
- C. U ormaru je mamina haljina.
- D. U ormaru je haljina od mame.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Hrvatski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Jezični ustroj*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.4.5. Učenik oblikuje tekst primjenjujući znanja o imenicama, glagolima i pridjevima uvažavajući gramatička i pravopisna pravila.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Lisica i jarac

Lisica padne u bunar i nije znala kako izaći. Dođe žedan jarac do istoga bunara i upita lisicu je li voda dobra. Prikrivajući svoju nevolju, ona stade hvaliti vodu i nagovarati ga da siđe. On iz silne želje za vodom siđe u bunar. Kad je ugasio žeđ, stane s lisicom mozgati o izlasku iz bunara. Lisica predloži jarcu da on upre prednje noge o zid i primakne rogove kako bi ona preko njegovih leđa izašla iz bunara. Obeća mu da će potom izvući i njega. Nakon dugog nagovaranja, jarac pristane i pomogne lisici izaći. Kada je izašla, lisica se počne udaljavati. Jarac je stade grditi da krši obećanje. Lisica se okrene i reče:

– Dragoviću moj, da si imao toliko pameti koliko dlaka na bradi, ne bi ni sišao u bunar. Prije bi razmislio kako ćeš izaći.

Prilagođeno prema Ezopovoj basni

Koja riječ u sljedećoj rečenici može zamijeniti istaknutu riječ, a da smisao rečenice ostane isti?

Jarac je stade **grditi** da krši obećanje.

- A. koriti
- B. podsjećati
- C. tužiti
- D. upozoravati

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Hrvatski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Čitanje književnoga teksta*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.2.5. Učenik upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u skladu s komunikacijskom situacijom.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer**Pčela – koristan kukac**

Pčela je jedini kukac na planetu koji proizvodi med, hranu koju vole i ljudi. Med, vosak, matična mliječ i pelud cijenjeni su pčelinji proizvodi. Do meda nije lako doći. Pčele moraju posjetiti cvijet oko 100 000 puta kako bi proizvele kilogram meda.

Tijelo pčela podijeljeno je na glavu, prsa i zadak. Pčela ima tri para nogu, četiri krila, žalac i poseban trbuh koji zadržava biljni sok. Treće noge služe im za prijenos peludi. Na njima se nalaze brojne dlačice koje su tako složene da tvore košaricu u koju pčela sakuplja pelud. Veoma su korisne jer oprašuju biljke. Kad otkrije livadu s cvijećem, pčela odmah leti u pčelinjak da obavijesti druge pčele. Pčele nemaju razvijeno osjetilo sluha, ali zato komuniciraju s okolinom putem vibracija.

U košnici postoji savršen red. Svaka pčela obavlja određeni posao. Matica je kraljica pčela. Trut je mužjak pčele. Pčele hraniteljice hrane mlade pčele, graditeljice grade saće, luče vosak i matičnu mliječ. Čistačice čiste košnicu i krilima ubacuju svjež zrak, a stražarice i radilice donose nektar, pelud, propolis i vodu. Pčela radilica živi u prosjeku od 40 do 50 dana. Lete brzinom od 25 km na sat i mogu zamahnuti krilima čak 200 puta u sekundi.

Pčele imaju važnu ulogu u održavanju ekološke ravnoteže jer oprašuju širok spektar biljnih vrsta. Trećina svjetskih usjeva ovisi o pčelama i oprašivanju. Posljednjih nekoliko desetljeća pčele su počele odumirati zabrinjavajućom brzinom. Uzroci su tomu sve više štetočina i bolesti, onečišćenje i smanjenje područja za njihovu ispašu. Osobito ih ugrožava uporaba pesticida. Znatno smanjenje broja pčela ili njihovo potpuno izumiranje dovelo bi do velikog ili potpunog nestanka životno važnih namirnica za ljude.

Izvor: <https://www.skole.hr/zanimljivosti-o-pcelama/>

Što omogućuje pčeli da prenosi pelud?

- A.** brzina mahanja krilima
- B.** komuniciranje putem vibracija
- C.** struktura dlačica na nogama
- D.** trbuh koji zadržava biljni sok

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje obavijesnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.3.3. Učenik čita tekst i pronalazi važne podatke u tekstu.

Kognitivna razina: prepoznavanje

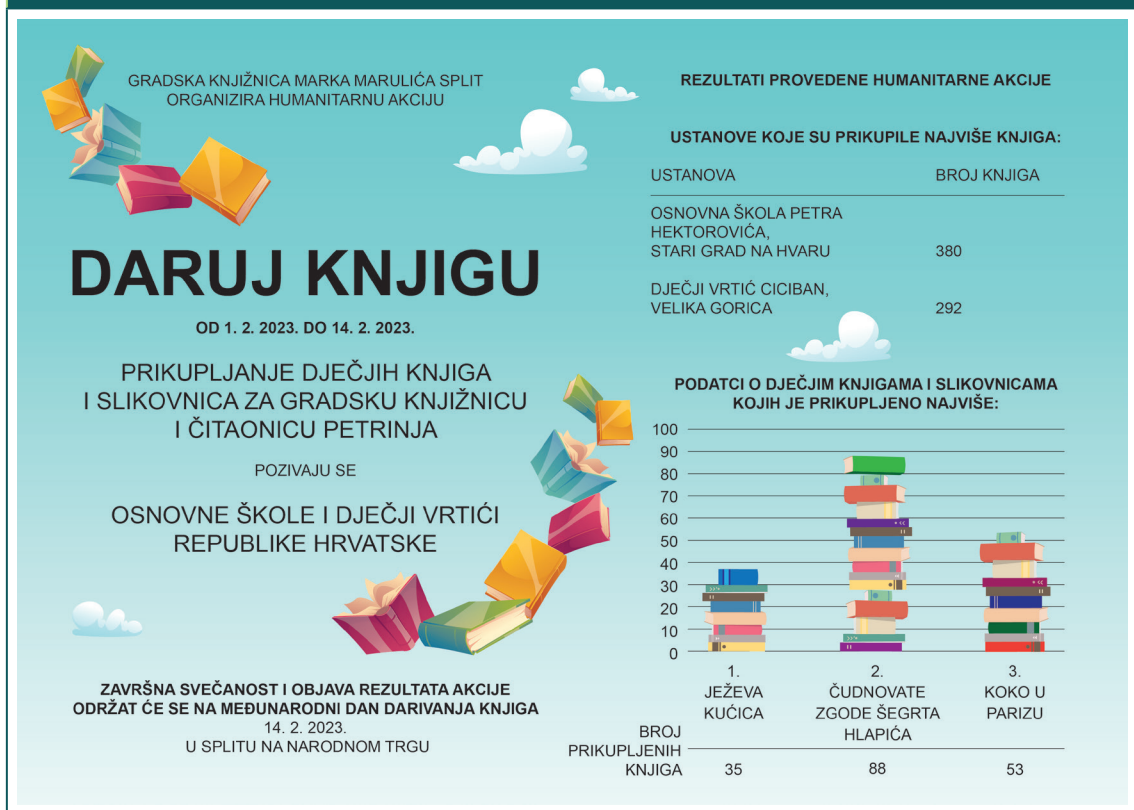
Procijenjena težina: lagano

5. primjer

ZADATAK PISANJA

Organizirana je humanitarna akcija prikupljanja dječjih knjiga i slikovnica. Pozorno promotri sve podatke o njezinoj nabavi i provedbi koji se nalaze na plakatu, u tablici i na grafičkome prikazu.

Napiši **izvješće** o provedenoj humanitarnoj akciji u koje ćeš uvrstiti sve navedene podatke. Izvješće treba imati najmanje **100** riječi.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Potpodručje ispitivanja: *Pisanje obavijesnoga teksta*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.3.4. Učenik piše vođenim pisanjem jednostavne tekstove u skladu s temom.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

Ostvarenost sadržaja

3 boda U izvještaj su uneseni svi elementi iz grafičkoga prikaza koji odgovaraju na pitanja *Tko?*, *Što?*, *Kada?*, *Gdje?* i *Koliko?*. Dopušteno je izostavljanje do dvaju manje važnih podataka.

Učenik je obuhvatio ključne podatke:

TKO?

Tko je organizirao?

- Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Tko je sudjelovao?

- osnovne škole i vrtići Republike Hrvatske

Tko je prikupio najviše knjiga?

- Osnovna škola Petra Hektorovića, Stari Grad na Hvaru
- Dječji vrtić *Ciciban*, Velika Gorica

ŠTO?

Što je organizirano?

- humanitarna akcija *Daruj knjigu* za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Petrinja
- završna svečanost i objava rezultata

KADA?

- vrijeme trajanja humanitarne akcije (od 1. 2. 2023. do 14. 2. 2023.)
- datum završne svečanosti 14. 2. 2023. na Međunarodni dan darivanja knjiga

GDJE?

- završna svečanost na Narodnom trgu u Splitu

TKO?/ŠTO?/KOLIKO?

Koje su ustanove prikupile najviše knjiga i koliko?

- Osnovna škola Petra Hektorovića, Stari Grad na Hvaru (380 kom.)
- Dječji vrtić *Ciciban*, Velika Gorica (292 kom.)

Kojih je knjiga prikupljeno najviše i koliko?

- *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*, 88 komada
- *Koko u Parizu*, 53 komada
- *Ježeva kućica*, 35 komada
(uz moguće ispuštanje do dvaju manje važnih podataka, primjerice broja prikupljenih knjiga, datuma završne svečanosti 14. 2. 2023.)

2 boda

- nedostaju 2, 3 ili 4 podataka

1 bod

- nedostaje 5 ili 6 podataka

0 bodova

- nedostaje 7 ili više podataka
- piše izvješće o nekome drugom projektu (većina podataka koje navodi nije navedena u polaznome sadržaju)
- od broja bodova (3, 2 ili 1) oduzima se 1 bod ako je učenik napisao podatke koji nisu u polaznome tekstu (bilo je sunčano vrijeme, putovali su autobusom iz svojega mjesta u Zagreb, netko drugi bio je organizator, sudjelovala je naša škola i sl.)

Stil i povezanost teksta

Ako je tekst napisan kao obavijest (u budućemu glagolskom vremenu), dodjeljuje mu se 0 bodova.

3 boda

- pisanje u 3. licu (pogrešno je ako piše u 1. licu jd. i mn. – kao da je sudionik, odnosno treba dosljedno pisati o događaju u kojemu nije sudjelovao)
- jasno sadržajno i grafički vidljiva trodijelna struktura teksta (dominanto se vrednuje struktura sadržaja, logičan i kronološki slijed događaja)
- dosljedno napisan u prošlome glagolskom vremenu; jasno je istaknuto da se događaj zbio u prošlosti (u interpretaciji podataka može se prihvatiti nekoliko rečenica u sadašnjemu glagolskom vremenu koje ne narušavaju spoznaju o tome da je događaj bio u prošlosti)
- rečenice su smislene, potpune i međusobno povezane, nema nepotrebnih ponavljanja (prihvaća se subjektivni odnos prema događaju u završnome dijelu izvješća)

2 boda

- nedostaje 1 element

1 bod

- nedostaju 2 elementa

0 bodova

- nedostaju 3 ili 4 elementa

Jezična točnost**3 boda**

- u potpunosti poštuje pravopisnu normu – pisanje velikoga i maloga početnog slova (na početku rečenice, u imenima naseljenih mjesta, ulica i trgova, praznika, ustanova, naslovima knjiga, geografskih cjelina, datuma), rečenični znakovi, glasovi -č, -ć, -dž, -đ, skupovi -ije, -je, -i, -e, dvotočka i zarez u nabrajanju, pisanje niječnice, rastavljanje riječi na kraju retka
- točni oblici promjenjivih vrsta riječi (npr. imenice, glagoli, pridjevi)
- (dopuštene su do 2 različite pogreške)

2 boda

- (dopuštene su od 3 do 4 različite pogreške)

1 bod

- (dopuštene su od 5 do 7 različitih pogrešaka)

0 bodova

- (8 i više različitih pogrešaka)

2. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti ispituju se znanje mađarskoga jezika i književnosti, upotreba govornoga i pisanoga jezika, tumačenje klasičnih i suvremenih književnih djela i književnosti koje su učenici četvrtih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskog obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)² (NN, br. 83/20).

2.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Mađarskoga jezika i književnosti za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja.

Svako područje sadrži potpodručja:

1. *Razumijevanje teksta*
 - a) *Razumijevanja književnoga teksta – lirskoga*
 - b) *Razumijevanje književnoga teksta – proznoga*
 - c) *Razumijevanje neknjiževnoga teksta – informativnoga*
 - d) *Razumijevanje neknjiževnoga teksta – medijska kultura (plakat)*
2. *Jezik i komunikacija*
 - a) *Gramatika*
 - b) *Pravopis*
3. *Pisanje*
 - a) *Pisano jezično izražavanje.*

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja *Razumijevanje teksta*, *Jezik i komunikacija* te *Pisanje* s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda ispitom u školskoj godini 2026./2027. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja.

U tablici 3. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_83_1555.html

Tablica 3. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji/sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Mađarskoga jezika i književnosti

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA/ NASTAVNI SADRŽAJI
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje književnoga teksta – lirskoga	OŠ MJ B.2.2. Učenik izražava svoja zapažanja i osjećaje usmeno i pisano nakon slušanja ili čitanja književnoga teksta primjerenoga dobi.	♦ odgovara na jednostavna pitanja nakon čitanja
	OŠ MJ B.3.1. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst primjeren dobi, prepoznaje i određuje književnu vrstu pročitanaoga teksta.	♦ prepoznaje jednostavne književne tekstove prema vrsti na osnovi njihovih obilježja
	OŠ MJ B.4.1. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst primjeren dobi, imenuje vrstu teksta i opisuje njegova obilježja.	♦ prepoznaje književna sredstva u lirskim tekstovima (stih, ritam, rima, refren, usporedba, personifikacija)
Razumijevanje književnoga teksta – proznoga	OŠ MJ B.2.2. Učenik izražava svoja zapažanja i osjećaje usmeno i pisano nakon slušanja ili čitanja književnoga teksta primjerenoga dobi.	♦ odgovara na jednostavna pitanja nakon čitanja
	OŠ MJ B.4.2. Učenik usmeno i pisano izražava svoje mišljenje o pročitanoome književnom tekstu primjerenoga dobi, povezuje doživljaj teksta s vlastitim životnim iskustvom.	♦ opisuje osobine likova iz teksta (unutarnje i vanjske osobine)
	OŠ MJ B.4.1. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst primjeren dobi, imenuje vrstu teksta i opisuje njegova obilježja.	♦ prepoznaje i određuje vrste priča i obilježja priča
Razumijevanje neknjiževnoga teksta – informativnoga	OŠ MJ B.2.3. Učenik prepoznaje i razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju.	♦ prepoznaje jednostavne književne tekstove prema obilježjima vrste
	OŠ MJ B.3.3. Učenik imenuje književne vrste i navodi obilježja književnoga teksta.	♦ izdvaja i objašnjava bitne poruke djela
	OŠ MJ C.4.2. Učenik sluša ili čita informacije iz različitih medijskih izvora te samostalno ističe bit različitih medijskih poruka.	♦ iz pronađenih informacija ističe i izdvaja bitno i na taj način proširuje svoje znanje

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA/ NASTAVNI SADRŽAJI
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje neknjiževnoga teksta – medijska kultura (plakat)	OŠ MJ C.4.2. Učenik sluša ili čita informacije iz različitih medijskih izvora te samostalno ističe bit različitih medijskih poruka.	- traži, skuplja i obrađuje informacije iz različitih izvora - iz pronađenih informacija ističe i izdvaja bitno i na taj način proširuje svoje znanje
JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Gramatika	OŠ MJ A.3.3. Učenik prepoznaje i imenuje naučene jezične pojmove, vrste riječi te primjenjuje naučena pravila.	- prepoznaje i imenuje naučene vrste riječi prema značenju u skupini riječi, rečenicama i tekstovima - prepoznaje odnose među riječima (riječi sličnoga ili istoga značenja i riječi suprotnoga značenja) i pravilno ih primjenjuje - prepoznaje i imenuje uskličnu, zapovjednu rečenicu i rečenicu za izražavanje želje prema namjeri govornika - prepoznaje i pravilno rabi članove i prijedloge
	OŠ MJ A.4.3. Učenik rješava zadatke i piše kratke tekstove uz pravilnu primjenu jezičnih znanja.	- prepoznaje nastavke u riječima i sklonjive riječi te imenuje vrstu riječi - prepoznaje i pravilno piše osobne zamjenice, članove, prijedloge, brojeve, pridjeve izvedene od vlastitih imenica - prepoznaje i pravilno rabi glagole i glagolska vremena
	OŠ MJ A.2.3. Učenik piše riječi i rečenice pri čemu primjenjuje naučena pravopisna pravila i jezične spoznaje.	- rabi redosljed slova pri rješavanju različitih vrsta zadataka - prepoznaje pravilo rastavljanja riječi na slogove - prepoznaje nastavke u riječima u rečenici, tekstu, pravilno rabi nastavke riječi i sklonjive riječi (-ba, -be, -ban, -ben, -val/-vel, -ból/-ból, -tól/-tól, -t, -hoz/-hez/-höz, -va/-ve/-vá/-vé, -kor) - razlikuje otvornike i zatvornike; grupira glasove s obzirom na njihovo trajanje (dugi i kratki otvornici)

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA/ NASTAVNI SADRŽAJI
JEZIK I KOMUNIKACIJA		
<i>Pravopis</i>	OŠ MJ A.2.3. Učenik piše riječi i rečenice pri čemu primjenjuje naučena pravopisna pravila i jezične spoznaje.	♦ pravilno upotrebljava glas J u riječima, duge jednoslovne i dvoslovne zatvornike, duge i kratke otvornike ♦ pravilno govori i piše riječi čiji se izgovor ne podudara s pisanim oblikom
PISANJE		
<i>Pisano jezično izražavanje</i>	OŠ MJ A.3.2. Učenik se usmeno i pisano jasno izražava o zadanim temama.	♦ samostalno se usmeno i pisano izražava cjelovitim rečenicama o svakodnevnim temama ili temama povezanim s književnim tekstovima ♦ jasno izražava svoje doživljaje i iskustva cjelovitim rečenicama usmeno i pisano

2.3. STRUKTURA ISPITA / SADRŽAJ ISPITA

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od triju područja ispitivanja: *Razumijevanje teksta*, *Jezik i komunikacija* i *Pisanje*. Područje *Razumijevanje teksta* sadrži ukupno 17 zadataka (pet zadataka u potpodručju *Razumijevanje književnoga teksta – lirskoga*, šest zadataka u potpodručju *Razumijevanje književnoga teksta – proznoga*, četiri zadatka u potpodručju *Razumijevanje neknjiževnoga teksta – informativnoga*, dva zadatka u potpodručju *Razumijevanje neknjiževnoga teksta – medijska kultura (plakat)*). Područje *Jezik i komunikacija* sadrži ukupno 17 zadataka (13 zadataka u potpodručju *Gramatika*, četiri zadatka u potpodručju *Pravopis*).

Potpodručje *Pisano jezično izražavanje* sadrži jedan zadatak (zadatak pisanja).

Ispit sadrži ukupno 35 zadataka i donosi ukupno 52 boda.

U tablici 4. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 4. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Razumijevanje teksta	Razumijevanje književnoga teksta – lirskoga	5	5
		Razumijevanje književnoga teksta – proznoga	6	6
		Razumijevanje neknjiževnoga teksta – informativnoga	4	4
		Razumijevanje neknjiževnoga teksta – medijska kultura (plakat)	2	2
2.	Jezik i komunikacija	Gramatika	13	13
		Pravopis	4	4
3.	Pisanje	Pisano jezično izražavanje	1	18
UKUPNO			35	52

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika i književnosti traje ukupno **110 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **60 minuta**, a druga **50 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **15 minuta**.

2.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd karikázd be a helyes választ!

Ibolya

Ibolya, ibolya,
virítsz már a réten,
gyönyörködész este a
víg tücsökzenében.

Tücsökzene ringat
este elalvásra,
hajnalban megfürdesz
az ég harmatába'.

Napfény az ebéded,
szellők simogatnak:
így élsz szép vidáman,
hírnöke tavasznak!

Zelk Zoltán

Mit olvastál az imént?

- A. levelet
- B. verset
- C. csalimesét
- D. tündérmesét

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Razumijevanje teksta

Potpodručje ispitivanja: Razumijevanje književnoga teksta – lirskega

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ B.4.1. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst primjeren dobi, imenuje vrstu teksta i opisuje njegova obilježja.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd karikázd be a helyes választ!

A két nyulacska és a félelmetes farkas

A félelmetes farkas vadászatra indult.

Egy erdei tisztáson megpillantott egy sünt és két vidám nyulacskát.

„No, lesz már háromfogásos ebédem!” – gondolta az éhes farkas magában.

Lassan lopakodott feléjük a bokrok között.

Elsőnek a vidám nyulacskák vették észre.

– Farkas! – suttogták rémülten.

A sünből tüskés kis gombolyag lett.

A félelmetes farkas odaugrott hozzá.

Nagyra tátotta a száját és felüvöltött:

– Jaj, jaj, jaj!!!

A két vidám nyulacska vajon mit tett?

Ugyanazt, amit a sün: összegömbölyödött.

A félelmetes farkas nézte, nézte a két mozdulatlan gombócot.

„Ohó, most már óvatosabb leszek! Nem nyúlok hozzájuk.”

És beszaladt az erdőbe.

Czesław Janczarski

Mi történt a nyulakkal amikor megpillantották a farkast?

- A. felüvöltöttek
- B. megrémültek
- C. beszaladtak az erdőbe
- D. belopakodtak a bokrok közé

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Razumijevanje teksta

Potpodručje ispitivanja: Razumijevanje književnoga teksta – proznoga

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ B.2.2. Učenik izražava svoja zapažanja i osjećaje usmeno i pisano nakon slušanja ili čitanja književnoga teksta primjerenoga dobi.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

A hét melyik napján kezdődik a tábor?

**Nyári tábor
gyerekeknek**

AUGUSZTUS

HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Kopács

**belépés
díjtalan**

- A. hétfő
- B. kedd
- C. szerda
- D. csütörtök

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Razumijevanje teksta

Potpodručje ispitivanja: Razumijevanje neknjiževnoga teksta – medijska kultura (plakat)

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ C.4.2. Učenik sluša ili čita informacije iz različitih medijskih izvora te samostalno ističe bit različitih medijskih poruka.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Melyik mondatban van aláhúzva a melléknév?

- A. Az aranyos cica vidáman játszik az egérrel.
- B. Péter tegnap elment a könyvtárba.
- C. A fecskék fészket építenek.
- D. Szép a könyvem.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Jezik i komunikacija*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ A.3.3. Učenik prepoznaje i imenuje naučene jezične pojmove, vrste riječi te primjenjuje naučena pravila.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Írj legalább 100 szóból álló fogalmazást álmaid játszótéréről!

BEVEZETŐ:

Mi lenne a játszótéred neve?

Hol helyezkedne el? (az udvarban, egy közeli téren, iskolád mellett stb.)

Milyen növények lennének ott? (fák, bokrok, virágok stb.)

TÁRGYALÁS:

Mi lenne benne? (hinta, homokozó, mászóka, mérleghinta stb.)

Milyen színek jelennének meg a játszótéreden?

Miből készülnének a játszótéri eszközök? (fém, fa, gumi, műanyag stb.)

Melyikkel játszánál legszívesebben?

Milyen játékokat játszánál ott? (fogócska, bújócska, foci, tollaslabda stb.)

Mikor töltenél legtöbb időt álmaid játszótérén? (nyáron, tavasszal, reggel, délután stb.)

BEFEJEZÉS:

Kivel játszánál legszívesebben ezen a játszótéren?

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Potpodručja ispitivanja: *Pisano jezično irražavanje*

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ A.3.2. Učenik se usmeno i pisano jasno izražava o zadanim temama.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

Smjernice za bodovanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja. Također je potrebno obratiti pozornost na pravopis i interpunkciju. Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Sastavak će se vrednovati s **nula** bodova:

- ako je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano ne odnosi na zadatak
- ako sadrži manje od 100 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir).

2.1. A FELMÉRÉS CÉLJA

A magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó országos felmérés a 4. osztályos diákok tantárgyi ismereteit és ezen ismeretek alkalmazását méri fel. A felméréssel elsősorban az irodalmi és gyakorlati szövegek értő olvasását, valamint bizonyos szövegek pótlását és a magyar nyelvi ismereteket ellenőrizzük.

A felmérés összhangban van a magyar nyelv és irodalom tantárgy (A modell)³ nemzeti alaptantervével (curriculumával).

2.2. A VIZSGA TARTALMA

Az általános iskola negyedik osztályának magyar nyelv és irodalomból történő felmérése a tantárgy nemzeti alaptantervében meghatározott oktatási-nevelési eredménycélokat három területhez kapcsolatosan vizsgálja:

1. *Szövegértés*
 - a) *Irodalmi szövegértés – lírai*
 - b) *Irodalmi szövegértés – prózai*
 - c) *Nem irodalmi szövegértés – informatív*
 - d) *Nem irodalmi szövegértés – Mediakultúra (plakát)*
2. *Nyelv és kommunikáció*
 - a) *Nyelotan*
 - b) *Helyesírás*
3. *Írás*
 - a) *Írásbeli kifejezőképesség.*

A felmérés a *Szövegértés*, *Nyelv és kommunikáció*, *Írás* témakört érintve ellenőrzi a diákok készségeit az alábbi fejlesztési területeken: *szövegértés, nyelotan, helyesírás, írásbeli kifejezőképesség*. Az elvárásokat az általános iskola 1. – 4. osztályaira vonatkozó oktatási-nevelési célok adják meg annak figyelembevételével, hogy az adott célhoz kapcsolódóan mely eredménycélok teljesítése elvárható a felmérés megírásakor.

A 3. táblázatban minden felmérési területhez fel vannak tüntetve az oktatási-nevelési eredménycélok, valamint az azokhoz kapcsolódó tananyagok, amelyeken a felmérés alapul.

³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_83_1555.html

3. táblázat A magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatási és nevelési eredménycéljai, oktatási tartalmi, valamint a vizsga tartalma vizsgaterületek szerint

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
Irodalmi szövegértés – lírai	ÁI MNY B.2.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása/hallgatása alapján kifejezi az olvasottak által nyújtott élményeit, érzelmeit szóban és írásban.	♦ olvasás után válaszol az egyszerű kérdésekre
	ÁI MNY B.3.1. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szöveget olvas értő olvasással, felismeri és megnevezi az elolvasott szöveg műfaját.	♦ felismeri az egyszerű irodalmi szövegeket műfaji jellemzőik alapján
	ÁI MNY B.4.1. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szöveget olvas értő olvasással, megnevezi a műfaját és jellemzi azt.	♦ felismeri a művészeti eszközöket költői szövegben (verssor, ritmus, rím, refrén, hasonlatok, megszemélyesítés)
Irodalmi szövegértés – prózai	ÁI MNY B.2.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása/hallgatása alapján kifejezi az olvasottak által nyújtott élményeit, érzelmeit szóban és írásban.	♦ olvasás után válaszol az egyszerű kérdésekre
	ÁI MNY B.4.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása alapján szóban, írásban megfogalmazza véleményét, és összekapcsolja a szöveg által nyújtott élményét saját tapasztalataival.	♦ a szereplőket külső és belső tulajdonságaik alapján jellemzi
	ÁI MNY B.4.1. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szöveget olvas értő olvasással, megnevezi a műfaját és jellemzi azt.	♦ felismeri és meghatározza a mesefajtákat és azok jellegzetességeit
Nem irodalmi szövegértés – informatív	ÁI MNY B.2.3. A tanuló forma és tartalom alapján felismeri és megkülönbözteti az irodalmi alkotásokat.	♦ felismeri az egyszerű irodalmi szövegeket műfaji jellemzőik alapján
	ÁI MNY B.3.3. A tanuló a hallottak alapján megnevezi az irodalmi alkotásokat és felsorolja azok jellemzőit.	♦ kiemeli és elmagyarázza a számára fontos és érthető tanulságot a műből

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
Nem irodalmi szövegértés – informatív	ÁI MNY C.4.2. A tanuló hallgatja, olvassa az információkat tartalmazó médiaszövegeket, és önállóan kiemeli a különböző médiumú információk lényegét.	a gyűjtött információkból kiemeli a lényegét, és ezáltal bővíti ismereteit
Nem irodalmi szövegértés – médiakultúra (plakát)	ÁI MNY C.4.2. A tanuló hallgatja, olvassa az információkat tartalmazó médiaszövegeket, és önállóan kiemeli a különböző médiumú információk lényegét.	- különböző adatokat, információkat gyűjt, keres és kezel néhány forrásból - a gyűjtött információkból kiemeli a lényegét, és ezáltal bővíti ismereteit
NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvtan	ÁI MNY A.3.3. A tanuló felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, alkalmazza a tanult szabályokat. Felismeri és megnevezi a tanult szófajokat.	- különbséget tesz a szófajok között, felismeri és megnevezi a tanult szófajokat jelentésük alapján (ige, főnév, melléknév) - egyes hangalakokat és jelentéviszonyokat (rokon értelmű szavak, azonos alakú szavak, ellentétes jelentésű szavak) felismer, alkalmaz - a felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése - felismeri a névelőt és a névutót, azokat helyesen alkalmazza
	ÁI MNY A.4.3. A tanuló kibővített nyelvi ismereteit helyesen alkalmazza a feladatok megoldásában, valamint rövid szövegek írásában.	- toldalékos formájukban, szövegben is felismeri és megnevezi a tanult szófajokat - felismeri és helyesen használja írásban a személyes névmásokat, névelőt, névutót, számneveket, a tulajdonnévből képzett melléknéveket - felismeri és megfelelően használja az igéket, tudatosan alkalmazza az igeidőket
	ÁI MNY A.2.3. A tanuló a szavak és mondatok írása során alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat, valamint a nyelvtani és nyelvhelyességi ismereteket.	- gyakorlati feladatokban használja a betűrendet - felismeri a szótagolás szabályszerűségeit - felismeri a toldalékos szavakat a szövegben; helyesen használja a szavak toldalékos alakját; helyesen írja a ragos szóalakokat (-ba, -be, -ban, -ben, -val/-vel, -ból/-ből, -tól/-től, -t, -hoz/-hez/-höz, -va/-ve/-vá/-vé, -kor)

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvtan	ÁI MNY A.2.3. A tanuló a szavak és mondatok írása során alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat, valamint a nyelvtani és nyelvhelyességi ismereteket.	• megkülönbözteti a magán – és mássalhangzókat, csoportosítja a hangokat időtartamuk szerint
Helyesírás	ÁI MNY A.2.3. A tanuló a szavak és mondatok írása során alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat, valamint a nyelvtani és nyelvhelyességi ismereteket.	• helyesen jelöli a j hangot, a hosszú egyjegyű és kétjegyű mássalhangzókat, a hosszú és rövid magánhangzókat • helyesen ejti és írja a kiejtéstől eltérő helyesírású szavakat
ÍRÁS		
Írásbeli kifejezőkészség	ÁI MNY A.3.2. A tanuló érthetően fejezi ki magát beszédben és írásban a megadott témáról.	• önállóan alkot összefüggő mondatokat mindennapi és irodalmi témákban szóban és írásban • élményeit, tapasztalatait szóban és írásban összefüggően, érthetően fejezi ki

2.3. A FELMÉRÉS SZERKEZETE

Az országos felmérés szerkezete magyar nyelvből a 4. évfolyam számára az alábbi három egységet öleli fel: *Szövegértés, Nyelv és kommunikáció, Írás*. Az első vizsgafüzet tartalma: A *Szövegértés* az első kérdéscsoportban 17 feladatot tartalmaz (5 feladat *Irodalmi szövegértés – lírai*, 6 feladat *Irodalmi szövegértés – prózai*, 4 feladat *Nem irodalmi szövegértés – informatív*, 2 feladat *Nem irodalmi szövegértés – Médiakultúra (plakát)*). A *Nyelv és kommunikáció* a második kérdéscsoportban 17 feladatot tartalmaz (13 feladat *Nyelvtan*, 4 feladat *Helyesírás*).

A második vizsgafüzet tartalma: Egy *Írás (Írásbeli kifejezőképesség)* feladatot tartalmaz.

A felmérés összesen 35 feladatot tartalmaz, amelyben 52 pontot szerezhhetnek a tanulók.

A 4. táblázatban a feladatok száma és az egységenként elérhető pontszámok találhatók.

4. táblázat A feladatok száma és az elérhető pontszámok egységenként

VIZSGÁLATI EGYSÉG	TERÜLET	ALTERÜLET	FELADAT-SZÁM	PONTSZÁM
1.	Szövegértés	Irodalmi szövegértés – lírai	5	5
		Irodalmi szövegértés – prózai	6	6
		Nem irodalmi szövegértés – informatív	4	4
		Nem irodalmi szövegértés – Médiakultúra (plakát)	2	2
2.	Nyelv és kommunikáció	Nyelvtan	13	13
		Helyesírás	4	4
3.	Írás	Írásbeli kifejezőképesség	1	18
ÖSSZESEN			35	52

Az első vizsgaegység megoldására a diákoknak **60 perc**, míg a második vizsgaegység megoldására **50 perc** áll rendelkezésükre. A két vizsgaegység között a tanulónak **15 perces** szünet lesz biztosítva.

2.4. MINTAFELADATOK

1. példa

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd karikázd be a helyes választ!

Ibolya

Ibolya, ibolya,
virítsz már a réten,
gyönyörködész este a
víg tücsökzenében.

Tücsökzene ringat
este elalvásra,
hajnalban megfürdesz
az ég harmatába'.

Napfény az ebéded,
szellők simogatnak:
így élsz szép vidáman,
hírnöke tavasznak!

Zelk Zoltán

Mit olvastál az imént?

- A. levelet
- B. verset
- C. csalimesét
- D. tündérmesét

Helyes válasz: B

Felmérés területe: Szövegértés

Felmérés alterülete: Irodalmi szöveg értése – lírai

Oktatási-nevelési célok:

ÁI MNY B.4.1. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szöveget olvas értő olvasással, megnevezi a műfaját és jellemzi azt.

Kognitív szint: ismeret

Nehézségi szint: könnyű

2. példa

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd karikázd be a helyes választ!

A két nyulacska és a félelmetes farkas

A félelmetes farkas vadászatra indult.

Egy erdei tisztáson megpillantott egy sünt és két vidám nyulacskát.

„No, lesz már háromfogásos ebédem!” – gondolta az éhes farkas magában.

Lassan lopakodott feléjük a bokrok között.

Elsőnek a vidám nyulacskák vették észre.

– Farkas! – suttogták rémülten.

A sünből tüskés kis gombolyag lett.

A félelmetes farkas odaugrott hozzá.

Nagyra tátotta a száját és felüvöltött:

– Jaj, jaj, jaj!!!

A két vidám nyulacska vajon mit tett?

Ugyanazt, amit a sün: összegömbölyödött.

A félelmetes farkas nézte, nézte a két mozdulatlan gombócot.

„Ohó, most már óvatosabb leszek! Nem nyúlok hozzájuk.”

És beszaladt az erdőbe.

Czesław Janczarski

Mi történt a nyulakkal amikor megpillantották a farkast?

- A. felüvöltöttek
- B. megrémültek
- C. beszaladtak az erdőbe
- D. belopakodtak a bokrok közé

Pontos válasz: B

Felmérés területe: Szövegértés

Felmérés alterülete: Irodalmi szöveg értése – prózai

Oktatási-nevelési célok:

ÁI MNY B.2.2. A tanuló életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi szövegek olvasása/hallgatása alapján kifejezi az olvasottak által nyújtott élményeit, érzelmeit szóban és írásban.

Kognitív szint: értés

Nehézségi szint: közepes

3. példa

A hét melyik napján kezdődik a tábor?

**Nyári tábor
gyerekeknek**

AUGUSZTUS

HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Kopács

**belépés
díjtalan**

- A. hétfő
- B. kedd
- C. szerda
- D. csütörtök

Helyes válasz: A

Felmérés területe: Szövegértés

Felmérés alterülete: Nem irodalmi szöveg értése – Médiakultúra (plakát)

Oktatási-nevelési cél:

ÁI MNYS C.4.2. A tanuló hallgatja, olvassa az információkat tartalmazó médiaszövegeket, és önállóan kiemeli a különböző médiumú információk lényegét.

Kognitív szint: ismeret

Nehézségi szint: közepes

4. példa

Melyik mondatban van aláhúzva a melléknév?

- A. Az aranyos cica vidáman játszik az egérrel.
- B. Péter tegnap elment a könyvtárba.
- C. A fecskék fészket építenek.
- D. Szép a könyvem.

Helyes válasz: A

Felmérés területe: *Nyelv és kommunikáció*

Felmérés alterülete: *Nyelvtan*

Oktatási-nevelési cél:

ÁI MNY A.3.3. A tanuló felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, alkalmazza a tanult szabályokat. Felismeri és megnevezi a tanult szófajokat.

Kognitív szint: ismeret

Nehézségi szint: közepes

5. példa

Írj legalább 100 szóból álló fogalmazást álmaid játszótéréről!

BEVEZETŐ:

Mi lenne a játszótéred neve?

Hol helyezkedne el? (az udvarban, egy közeli téren, iskolád mellett stb.)

Milyen növények lennének ott? (fák, bokrok, virágok stb.)

TÁRGYALÁS:

Mi lenne benne? (hinta, homokozó, mászóka, mérleghinta stb.)

Milyen színek jelennének meg a játszótéreden?

Miből készülnének a játszótéri eszközök? (fém, fa, gumi, műanyag stb.)

Melyikkel játszanál legszívesebben?

Milyen játékokat játszanál ott? (fogócska, bújócska, foci, tollaslabda stb.)

Mikor töltenél legtöbb időt álmaid játszótérén? (nyáron, tavasszal, reggel, délután stb.)

BEFEJEZÉS:

Kivel játszanál legszívesebben ezen a játszótéren?

Felmérés területe: *Írás*

Felmérés alterülete: *Írásbeli kifejezőképesség*

Oktatási-nevelési cél:

ÁI MNY A.3.2. A tanuló érthetően fejezi ki magát beszédben és írásban a megadott témáról.

Kognitív szint: alkalmazás

Nehézségi szint: nehéz

Útmutató a fogalmazás megírásához

Szükségszerű válaszolni minden feltett kérdésre.

Fontos a helyesírási szabályok betartása.

Elkerülendő a szóismétlés.

A fogalmazás 0 ponttal értékelendő a következő szituációkban:

- A fogalmazás teljes mértékben értelmetlen és olvashatatlan
- A fogalmazás nagy nyomtatott betűkkel van írva
- A leírtak nem kapcsolódnak a feladathoz
- A fogalmazás kevesebb, mint 100 szóból áll
- Nincs válasz (üres lapot adott át a tanuló).

3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК

3.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika ispituju se znanja i kompetencije koje su učenici stekli tijekom učenja i poučavanja nastavnoga predmeta Srpski jezik radi sporazumijevanja u različitim komunikacijskim situacijama, putem različitih medija i u različite svrhe.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Srpski jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i ćirilčnome pismu srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)⁴ (NN, 93/19).

3.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Srpskoga jezika za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih područja:

1. *Književni i neknjiževni tekstovi*
 - a) *Književni tekstovi*
 - b) *Neknjiževni tekstovi*
2. *Srpski jezik*
 - a) *Gramatika i pravopis*
3. *Kultura izražavanja i stvaralaštvo – Pisanje.*

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi od prvoga do četvrtoga razreda iz navedenih područja. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda za koje su predviđene razine usvojenosti ispitom u školskoj godini 2026./2027. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od prvih triju područja ispitivanja koja su u strukturu ispita prenesena tako da se slijede načela izrade ispita i organizacije ispitivanja.

U tablici 5. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_10_93_1828.html

Tablica 5. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Srpskoga jezika

PODRUČJE	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
Književni i neknjiževni tekstovi	SJ OŠ A.2.1. Učenik razlikuje pjesmu, priču, dramski tekst i kratke narodne umotvorine. SJ OŠ A.3.1. Učenik razlikuje narodnu i autorsku književnost. SJ OŠ A.4.1. Učenik razlikuje književne vrste. SJ OŠ B.4.1. Učenik razlikuje značenje riječi i izraza. SJ OŠ C.4.2. Učenik izražajno čita, analizira i uspoređuje različite vrste tekstova.	Književnoteorijski pojmovi: ♦ tema ♦ stih, strofa ♦ ritam, rima ♦ dijalog ♦ lik/junak ♦ pjesničke slike ♦ onomatopeja, poredba, personifikacija ♦ obilježja bajke ♦ povezanost događaja i likova s mjestom i vremenom radnje ♦ opisivanje ♦ dijelovi fabule (uvod, zaplet, rasplet) ♦ dojam u tekstu. Vrste tekstova: ♦ lirska pjesma ♦ basna ♦ bajka ♦ narodne pripovijetke i priče ♦ znanstveno–popularni tekstovi ♦ informativni tekstovi.
Srpski jezik	SJ OŠ B.2.4. Učenik primjenjuje osnovna pravopisna pravila. SJ OŠ B.3.4. Učenik primjenjuje osnovna pravopisna pravila. SJ OŠ B.4.4. Učenik primjenjuje osnovna pravopisna pravila. SJ OŠ B.3.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole i pridjeve). SJ OŠ B.4.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole, pridjeve, osobne zamjenice i brojeve). SJ OŠ B.4.1. Učenik razlikuje značenje riječi i izraza. SJ OŠ B.4.3. Učenik razlikuje rečenice i povezuje ih u smislen, cjelovit tekst.	Jezikoslovni pojmovi:* ♦ slog ♦ osnovno i preneseno značenje riječi ♦ imenice (rod i broj, opće i vlastite imenice, zbirne imenice, umanjnice i uvećanice) ♦ glagoli (radnja, stanje i zbivanje, lice i broj, glagolski oblici za izricanje prošlosti, sadašnjosti i budućnosti) ♦ pridjevi (opisni i posvojni pridjevi, posvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imenica) ♦ osobne zamjenice (rod i broj) ♦ brojevi (glavni i redni) ♦ subjekt i predikat ♦ veliko slovo ♦ upravni i neupravni govor ♦ kratice i skraćenice ♦ pisanje riječca NE i LI ♦ dvije točke i zarez u nabrajanju. * Primjena znanja navedenih sadržaja vrednuje se i u području <i>Kultura izražavanja i stvaralaštvo – Pisanje</i>.
Kultura izražavanja i stvaralaštvo – Pisanje	SJ OŠ C.3.3. Učenik razvija vještinu pisanja. SJ OŠ C.4.3. Učenik razvija vještinu pisanja.	Vrste tekstova: ♦ vijest ♦ izvješće ♦ pisani sastav.

3.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina u koje su implementirana tri područja.

Prva ispitna cjelina sadrži 34 zadataka zatvorenoga tipa. Svaki zadatak nosi jedan bod. Drugu ispitnu cjelinu *Kultura izražavanja i stvaralaštvo – Pisanje* čini jedan zadatak koji nosi 18 bodova.

Ispit sadrži ukupno 35 zadataka i donosi ukupno 52 boda.

U tablici 6. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 6. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Književni i neknjiževni tekstovi	Književni tekstovi	13	13
		Neknjiževni tekstovi	4	4
	Srpski jezik	Gramatika i pravopis	17	17
2.	Kultura izražavanja i stvaralaštvo – Pisanje		1	18
UKUPNO			35	52

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika traje ukupno **120 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje po **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **15 minuta**.

3.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Пажљиво прочитај текст.

Лисица и јарац

Упала лисица у бунар па је морала онде и остати, не знајући како да изађе. Јарац, нагнан жеђу, дође до тога истог бунара па, опазивши лисицу, стаде је испитивати је ли вода добра. А она, прикривајући своју невољу, распреде силну похвалу о води, говорећи како је укусна и потичући га да и сам сиђе.

Жудећи једино за водом, јарац сиђе у бунар, а кад је угасио жеђ, поче заједно с лисицом размишљати о изласку из бунара. Лисица тада рече да је смислила како ће се обоје избавити: „Ако се ти предњим ногама упреш о зид и ослониш роговима о њега, ја ћу се преко твојих леђа успети горе, а онда ћу и тебе извући.”

Након поновнога наговарања, он јој учини по вољи, а лисица му скочи преко ногу и успне му се на леђа, па упревши се о јарчеве рогове, стиже до отвора бунара и поче се удаљавати. Када јој јарац стаде приговарати да је прекршила обећање, осврну се и рече: „Е, мој паметњаковићу, да си имао толико памети колико длака на бради, не би био сишао у бунар, а да пре не промислиш како ћеш из њега изаћи.”

Прилагођено према Езопу

Коју од наведених особина јарца препознајеш у полазном тексту?

- A. мудрост
- B. храброст
- C. себичност
- D. лаковерност

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Književni i neknjiževni tekstovi*

Potpodručje ispitivanja: *Književni tekstovi*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ A.3.1. Učenik razlikuje narodnu i autorsku književnost.

Razrada ishoda: Učenik uočava osnovne osobine lika prema izgledu, ponašanju i govoru.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

У којој је од наведених реченица подвучена збирна именица?

- A. Суво грање лако гори.
- B. Убрао је грану јасмина.
- C. На гранама нема лишћа.
- D. У кљуну је носио гранчицу.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Srpski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika i pravopis*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ SJ B.4.2. Učenik razlikuje vrste riječi (imenice, glagole, pridjeve, osobne zamjenice i brojeve).

Razrada ishoda: Učenik uočava zbirne imenice

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Задатак писања извештаја

Организован је Дан спорта са разним активностима.

Пажљиво промотри све податке у табелама и тексту плаката.

Напиши извештај о спроведеним активностима, укључујући све наведене податке.

Извештај треба да има **најмање 100** речи.

ОСНОВНА ШКОЛА СИНИШЕ ГЛАВАШЕВИЋА
ОГРАНИЗУЈЕ

ДАН СПОРТА

10. 9. 2025. НА ШКОЛСКОМ ИГРАЛИШТУ
ОД 8 ДО 12 ЧАСОВА

КТИВНОСТИ УСМЕРЕНЕ НА РАЗВОЈ ТИМСКОГ ДУХА,
ЈАЧАЊЕ ФИЗИЧКЕ КОНДИЦИЈЕ,
ПОТИЦАЊЕ СПОРТСКОГ ПОНАШАЊА

УЧЕСТВУЈУ УЧЕНИЦИ ЧЕТВРТИХ РАЗРЕДА

ОБЈАВА РЕЗУЛТАТА И СВЕЧАНА ПОДЕЛА НАГРАДА
ОДРЖАЋЕ СЕ У 13 ЧАСОВА
У ДВОРИШТУ ШКОЛЕ

ПОДАЦИ О УЧЕСНИЦИМА У СПРОВЕДЕНИМ АКТИВНОСТИМА

ОДЕЉЕЊЕ	БРОЈ УЧЕНИКА
4. а	18
4. б	25
4. ц	21

ПОДАЦИ О СПРОВЕДЕНИМ АКТИВНОСТИМА

НАЗИВ АКТИВНОСТИ	БРОЈ УЧЕНИКА ПО АКТИВНОСТИМА
СКАКАЊЕ У ВРЕЋАМА	15
ИГРА ГРАНИЧАР	64
ТРЧАЊЕ НА 50 m	33
ПОТЕЗАЊЕ УЖЕТА	48

Područje ispitivanja: *Kultura izražavanja i stvaralaštvo – Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ C.4.3. Učenik razvija vještinu pisanja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

Smjernice za pisanje

Poštovati formu pisanja zadane tekstne vrste.

Tekst podijeliti na vidljive odlomke.

Potrebno je odgovoriti na sve postavljene smjernice.

Voditi računa o pravopisnim i gramatičkim pravilima.

Izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Pisani rad vrednovat će se s **nula** bodova:

- ako je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je napisan velikim tiskanim slovima
- ako se ne odnosi na zadatak
- ako sadrži manje od 100 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i sl.).

3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА

Националним испитом из Српског језика испитују се знања и компетенције које су ученици стекли током процеса учења и подучавања наставног предмета Српски језик ради споразумевања у различитим комуникацијским ситуацијама, путем различитих медија и у различите сврхе.

Испит је састављен према Курикулуму наставног предмета Српски језик за основну и средњу школу с наставом на језику и ћириличком писму српске националне мањине у Републици Хрватској (Модел А)⁵ (NN, 93/19).

3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА

У националном испиту из српског језика за четврти разред основне школе испитују се васпитно-образовни исходи/садржаји из три подручја испитивања:

1. *Књижевни и некњижевни текстови*
 - а) *Књижевни текстови*
 - б) *Некњижевни текстови*
2. *Српски језик*
 - а) *Граматика и правопис*
3. *Култура изражавања и стваралаштво – Писање.*

Националним испитом из Српског језика за четврти разред испитују се васпитно-образовни исходи од првог до четвртог разреда из наведених подручја. Испитом су обухваћени само исходи за које су курикулумом предвиђени нивои усвојености. Од тих исхода за које су предвиђени нивои усвојености испитом у школској години 2026/2027. испитује део васпитно-образовних исхода из сваког од прва три подручја испитивања која су у структуру испита пренесена тако да се поштују принципи израде испита и организације испитивања.

У табели 5. за свако подручје испитивања наведени су васпитно-образовни исходи и припадајући наставни садржаји на којима се темељи испитивање.

⁵ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_10_93_1828.html

Табела 5. Васпитно-образовни исходи и наставни садржаји/садржаји испитивања према подручјима испитивања Српскога језика

ПОДРУЧЈЕ	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ/САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
Књижевни и некњижевни текстови	SJ OŠ A.2.1. Ученик разликује песму причу, драмски текст и кратке народне умотворине. SJ OŠ A.3.1. Ученик разликује народну и ауторску књижевност. SJ OŠ A.4.1. Ученик разликује књижевне врсте. SJ OŠ B.4.1. Ученик разликује значење речи и израза. SJ OŠ C.4.2. Ученик изражајно чита, анализира и упоређује различите врсте текстова. SJ OŠ C.4.3. Ученик разликује реченице и повезује их у смислен, целовит текст.	Књижевнотеоријски појмови: • тема • стих, строфа • ритам, рима • дијалог • лик/јунак • песничке слике • ономатопеја, поређење, персонификација • обележја бајке • повезаност догађаја и ликова с местом и временом радње • описивање • делови фабуле (увод, заплет, расплет) • утисак о тексту. Врсте текстова: • лирска песма • басна • бајка • народне приповетке и приче • научнопопуларни текстови • информативни текстови.
Српски језик	SJ OŠ B.2.4. Ученик примењује основна правописна правила. SJ OŠ B.3.4. Ученик примењује основна правописна правила. SJ OŠ B.4.4. Ученик примењује основна правописна правила. SJ OŠ B.3.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе и придеве). SJ OŠ B.4.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе, придеве, личне заменице и бројеве). SJ OŠ B.4.1. Ученик разликује значење речи и израза. SJ OŠ B.4.3. Ученик разликује реченице и повезује их у смислен, целовит текст.	Језички појмови*: • слог • основно и пренесено значење речи • именице (род и број, опште и властите именице, збирне именице, умањенице и увећанице) • глаголи (радња, стање и збивање, лице и број, глаголски облици за изражавање прошлости, садашњости и будућности) • придеви (описни и присвојни придеви, присвојни придеви изведени од властитих именица) • личне заменице (род и број) • бројеви (главни и редни) • субјекат и предикат • велико слово • управан и неуправан говор • скраћенице и писање скраћенице • писање речце НЕ и ЛИ • двотачке и запета у набрајању. * Примена знања наведених садржаја вреднује се и у области <i>Култура изражавања и стваралаштво – Писање</i>.
Култура изражавања и стваралаштво – Писање	SJ OŠ C.3.3. Ученик развија вештину писања. SJ OŠ C.4.3. Ученик развија вештину писања.	Врсте текстова: • вест • извештај • писани састав.

3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Национални испит из Српског језика за четврти разред основне школе састоји се од две испитне целине у које су имплементирана три подручја.

У првој испитној целини је 34 задатка затвореног типа. Сваки задатак носи један бод. Другу испитну целину *Култура изражавања и стваралаштво – Писање* чини један задатак који носи 18 бодова.

Испит садржи укупно 35 задатака и доноси укупно 52 бода.

У табели 6. наведени су број задатака и број бодова за сваку испитну целину.

Табела 6. Број задатака и број бодова за сваку испитну целину

ИСПИТНА ЦЕЛИНА	ПОДРУЧЈЕ	ПОТПОДРУЧЈЕ	БРОЈ ЗАДАТАКА	БРОЈ БОДОВА
1.	<i>Књижевни и некњижевни текстови</i>	Књижевни текстови	13	13
		Некњижевни текстови	4	4
	<i>Српски језик</i>	Граматика и правопис	17	17
2.	<i>Култура изражавања и стваралаштво – Писање</i>		1	18
УКУПНО			35	52

Национални испит из Српског језика траје укупно **120 минута**. Свака испитна целина траје по **60 минута**. Између прве и друге испитне целине је пауза у трајању од **15 минута**.

3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

1. пример

Пажљиво прочитај текст.

Лисица и јарац

Упала лисица у бунар па је морала онде и остати, не знајући како да изађе. Јарац, нагнан жеђу, дође до тога истог бунара па, опазивши лисицу, стаде је испитивати је ли вода добра. А она, прикривајући своју невољу, расподе силну похвалу о води, говорећи како је укусна и потичући га да и сам сиђе.

Жудећи једино за водом, јарац сиђе у бунар, а кад је угасио жеђ, поче заједно с лисицом размишљати о изласку из бунара. Лисица тада рече да је смислила како ће се обоје избавити: „Ако се ти предњим ногама упреш о зид и ослониш роговима о њега, ја ћу се преко твојих леђа успети горе, а онда ћу и тебе извући.”

Након поновнога наговарања, он јој учини по вољи, а лисица му скочи преко ногу и успне му се на леђа, па упревши се о јарчеве роге, стиже до отвора бунара и поче се удаљавати. Када јој јарац стаде приговарати да је прекршила обећање, осврну се и рече: „Е, мој паметњаковићу, да си имао толико памети колико длака на бради, не би био сишао у бунар, а да пре не промислиш како ћеш из њега изаћи.”

Прилагођено према Езопу

Коју од наведених особина јарца препознајеш у полазном тексту?

- A. мудрост
- B. храброст
- C. себичност
- D. лаковерност

Тачан одговор: D

Подручје испитивања: *Књижевни и некњижевни текстови*

Потподручје испитивања: *Књижевни текстови*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ A.3.1. Ученик разликује народну и ауторску књижевност.

Разрада исхода: Ученик уочава основне особине лика према изгледу, понашању и говору.

Когнитивни ниво: разумевање

Процењена тежина: лагано

2. пример

У којој је од наведених реченица подвучена збирна именица?

- A. Суво грање лако гори.
- B. Убрао је грану јасмина.
- C. На гранама нема лишћа.
- D. У кљуну је носио гранчицу.

Тачан одговор: А

Подручје испитивања: Српски језик

Потподручје испитивања: Граматика и правопис

Васпитно-образовни исход:

ОШ SJ B.4.2. Ученик разликује врсте речи (именице, глаголе, придеве, личне заменице и бројеве).

Разрада исхода: Ученик уочава збирне именице.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: средње тешко

3. пример

Задатак писања извештаја

Организован је Дан спорта са разним активностима.

Пажљиво промотри све податке у табелама и тексту плаката.

Напиши извештај о спроведеним активностима, укључујући све наведене податке.

Извештај треба да има **најмање 100** речи.

ОСНОВНА ШКОЛА СЕНИШЕ ГЛАВАШЕВИЋА
ОГРАНИЗУЈЕ

ДАН СПОРТА

10. 9. 2025. НА ШКОЛСКОМ ИГРАЛИШТУ
ОД 8 ДО 12 ЧАСОВА

АКТИВНОСТИ УСМЕРЕНЕ НА РАЗВОЈ ТИМСКОГ ДУХА,
ЈАЧАЊЕ ФИЗИЧКЕ КОНДИЦИЈЕ,
ПОТИЦАЊЕ СПОРТСКОГ ПОНАШАЊА

УЧЕСТВУЈУ УЧЕНИЦИ ЧЕТВРТИХ РАЗРЕДА

ОБЈАВА РЕЗУЛТАТА И СВЕЧАНА ПОДЕЛА НАГРАДА
ОДРЖАЋЕ СЕ У 13 ЧАСОВА
У ДВОРИШТУ ШКОЛЕ

ПОДАЦИ О УЧЕСНИЦИМА У СПРОВЕДЕНИМ АКТИВНОСТИМА

ОДЕЉЕЊЕ	БРОЈ УЧЕНИКА
4. а	18
4. б	25
4. ц	21

ПОДАЦИ О СПРОВЕДЕНИМ АКТИВНОСТИМА

НАЗИВ АКТИВНОСТИ	БРОЈ УЧЕНИКА ПО АКТИВНОСТИМА
СКАКАЊЕ У ВРЕЋАМА	15
ИГРА ГРАНИЧАР	64
ТРЧАЊЕ НА 50 m	33
ПОТЕЗАЊЕ УЖЕТА	48

Подручје испитивања: *Култура изражавања и стваралаштво – Писање*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ C.4.3. Ученик развија вештину писања.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: тешко

Смернице за писање

Поштовати форму писања задате врсте текста.

Текст поделити на видљиве одломке.

Потребно је одговорити на све постављене смернице.

Водити рачуна о правописним и граматичким правилима.

Избегавати непотребна понављања.

Писмени рад вредноваће се са **нула** бодова:

- ако је у потпуности неразумљив или нечитак
- ако је написан великим штампаним словима
- ако се не односи на задатак
- ако састав садржи мање од 100 речи
- ако нема одговора (предан празан папир)
- ако је коришћен непримерен садржај у испиту (провке, говор мржње, цртежи и сл.).

4. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK

4.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom djelatnosti čitanja književnih i neknjiževnih tekstova s razumijevanjem te poznavanje češkoga jezika.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)⁶ (NN, br. 114/19).

4.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Češkoga jezika za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz triju područja, od čega prvo područje ima tri potpodručja ispitivanja:

1. Čitanje s razumijevanjem
 - a) Čitanje lirskoga teksta
 - b) Čitanje epskoga teksta
 - c) Čitanje neknjiževnoga teksta
2. Češki jezik
3. Pisanje.

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika za četvrti razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi navedeni u Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A).

U tablici 7. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi i pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tablica 7. Odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda prema područjima i potpodručjima ispitivanja Češkoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO–OBRAZOVNIH ISHODA
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
Čitanje lirskoga teksta Čitanje epskoga teksta Čitanje neknjiževnoga teksta	OŠ ČJ B.3.2. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst i razlikuje razne vrste književnog teksta.	- razlikuje dijelove pjesme: stih, strofa - prepoznaje i izdvaja riječi koje se rimuju u pjesmama i igrokazima za djecu
	OŠ ČJ B.4.2. Učenik čita s razumijevanjem književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.	- prepoznaje pjesničke slike, personifikaciju i onomatopeju u književnome tekstu - odgovara na pitanja o pročitane književnom tekstu - prepoznaje glavne i sporedne likove, smješta ih u vrijeme radnje i prostor - prepoznaje temu književnoga teksta i redoslijed događaja u tekstu - zamjećuje i objašnjava osnovna obilježja pjesme, bajke, basne, pripovijetke, zagonetke, igrokaza i dječjeg romana
	OŠ ČJ A.2.4. Učenik piše rukopisna slova, riječi, rečenice i tekst vođenim pisanjem i primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	rastavlja riječi na slogove
	OŠ ČJ A.3.3. Učenik čita tekst s razumijevanjem i pronalazi bitne podatke u tekstu.	pronalaži bitne podatke u tekstu
	OŠ ČJ A.4.4. Učenik čita s razumijevanjem tekstove, pronalazi i objašnjava potrebne informacije.	- izdvaja ključne riječi iz teksta - čita s razumijevanjem različite vrste tekstova - objašnjava nepoznate riječi: na temelju vođenoga razgovora, zaključivanja na temelju konteksta, uporabom rječnika tijekom čitanja teksta
	OŠ ČJ B.4.3. Učenik objašnjava vrijednosti književnoga teksta primjereno recepcijskim sposobnostima te vlastitom čitateljskom i osobnom iskustvu.	uočava dobre i loše postupke likova
	OŠ ČJ C.4.1. Učenik pronalazi osnovne informacije iz različitih izvora primjerenih uzrastu učenika.	- izdvaja jedan ili više podataka iz teksta prema postavljenome pitanju - kratki tekstovi jednostavne struktura

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO–OBRAZOVNIH ISHODA
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
Čitanje lirskoga teksta Čitanje epskoga teksta Čitanje neknjiževnoga teksta	OŠ ČJ C.4.1. Učenik pronalazi osnovne informacije iz različitih izvora primjerenih uzrastu učenika.	♦ kratka pripovijetka, bajka, dječja pjesma ♦ jednostavni dijaloški i monološki tekstovi ♦ edukativni tekstovi primjereni razvoju čitalačke pismenosti ♦ književni i obavijesni tekstovi primjereni jezičnomu razvoju i dobi ♦ lingvometodički tekstovi primjereni jezičnomu razvoju ♦ upute za rješavanje zadataka
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Češki jezik	OŠ ČJ A.1.5. Učenik piše formalnim pismom slova, riječi i kratke rečenice, prepoznaje rečenicu i piše točku na kraju rečenice.	♦ razlikuje rečenični znak na kraju rečenice
	OŠ ČJ A.2.4. Učenik piše rukopisna slova, riječi, rečenice i tekst vođenim pisanjem i primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	♦ rastavlja riječi na slogove ♦ razlikuje slogove di, ti, ni, dy, ty, ny ♦ prepoznaje prototipne i česte riječi koje su dio aktivnoga češkog rječnika u kojima su slogovi dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě i glasovi h, ch, ě, ř, ň, ž, y
	OŠ ČJ A.2.6. Učenik točno upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u točnome značenju s obzirom na komunikacijsku situaciju.	♦ prepoznaje i razlikuje izjavnu, upitnu i uskliknu rečenicu te jesnu i niječnu rečenicu u tekstu
	OŠ ČJ A.3.4. Učenik piše vođenim pisanjem tekstove jednostavnih struktura u skladu sa zadanom ili slobodno odabranom temom te primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	♦ piše u skladu s pravopisnim pravilima (veliko slovo: ime ulice, trgova, naseljenih mjesta, voda i gora u zavičaju, nebeskih tijela; pisanje višečlanih imena s kojima učenik dolazi u doticaj)
	OŠ ČJ A.4.1. Učenik razgovara i raspravlja u skladu sa zadanom ili slobodno odabranom temom i poštuje pravila uljudnoga ophođenja.	♦ izgovara ogledne (prototipne) i česte riječi koje su dio aktivnoga rječnika u kojima su zvučni i bezvučni suglasnici (b–p, v–f, s–z, š–ž, d–t, ě–ř) u sredini i na kraju riječi
	OŠ ČJ A.4.3. Učenik govori kratke tekstove jednostavnih struktura u skladu sa svrhom govorenja.	♦ točno piše i/y i /ý u riječima nakon dvojakih ili neutralnih (obojetných) suglasnika (b, f, l, m, p, s, v, z) u najčešće korištenim „izabranim riječima“ (vyjmenovaná slova)

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO–OBRAZOVNIH ISHODA
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Češki jezik	OŠ ČJA.4.5. Učenik piše vođenim pisanjem tekstove jednostavnih struktura u skladu sa svrhom i primateljem te primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	♦ pravilno piše „izabrane riječi“ (vyjmenovaná slova)
	OŠ ČJA.4.6. Učenik povezuje riječi u sintagmu, rečenicu i tekst jednostavnih struktura uz funkcionalnu primjenu jezičnih znanja.	♦ prepoznaje ogledne imenice, glagole i pridjeve koji imaju konkretno značenje povezano s neposrednom stvarnošću ♦ pravilno oblikuje jedninu i množinu imenica ♦ pravilno oblikuje prošlo, sadašnje i buduće vrijeme u govoru i pismu ♦ prepoznaje prototipne i česte umanjnice i uvećanice ♦ objašnjava značenje određene riječi s obzirom na kontekst rečenice
Pisanje	OŠ ČJA.2.4. Učenik piše rukopisno slovo, riječi, rečenice i tekst vođenim pisanjem i primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	♦ razlikuje rečenični znak na kraju rečenice ♦ prepoznaje i razlikuje izjavnu, upitnu i uskličnu rečenicu te jesnu i niječnu rečenicu u tekstu ♦ piše velika i mala rukopisna slova ♦ piše kratki vezani tekst kroz sastavak prema zadanoj poticaju ♦ prepoznaje prototipne i česte riječi koje su dio aktivnoga češkog rječnika u kojima su slogovi dž, tž, ně, bž, pž, vž, mž i glasovi h, ch, dž, tž, ř, y ♦ piše u skladu s pravopisnim pravilima (veliko slovo: početak rečenice, ime, prezime, nadimak) ♦ rastavlja riječi na slogove
	OŠ ČJA.2.4. Učenik piše rukopisno slovo, riječi, rečenice i tekst vođenim pisanjem i primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	♦ razlikuje samoglasnike (duge i kratke) i suglasnike te pravilno izgovara/piše kratke i duge samoglasnike te slogove di, ti, ni, dy, ty, ny piše u skladu s pravopisnim pravilima

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO–OBRAZOVNIH ISHODA
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Pisanje	OŠ ČJ A.3.4. Učenik piše vođenim pisanjem tekstove jednostavnih struktura u skladu sa zadanom ili slobodno odabranom temom te primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	- piše vođenim pisanjem prema kompozicijskome planu (uvod, glavni dio, zaključak) - upotrebljava nove riječi kao dio aktivnoga rječnika - prepoznaje prototipne i česte umanjnice i uvećanice - piše prototipne i česte riječi koje su dio aktivnoga češkog rječnika u kojima su slogovi dž, tđ, ně, bě, pě, vě, mě
	OŠ ČJ A.3.6. Učenik prepoznaje razliku između govora na češkome jeziku pripadnika češke manjine i standardnoga češkoga jezika.	govori i piše literarni tekst na češkome jeziku
	OŠ ČJ A.4.5. Učenik piše vođenim pisanjem tekstove jednostavnih struktura u skladu sa svrhom i primateljem te primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.	- oblikuje i piše sastavak prema zadanoj ili slobodno odabranoj temi prema različitim modelima vođenoga pisanja - provjerava pravopisnu čitkost u pisanju - piše u skladu s pravopisnim pravilima (veliko slovo: ime ulica, trgova, naseljenih mjesta, geografskih imena u zavičaju, nebeskih tijela; pisanje višečlanih imena s kojima učenik dolazi u doticaj; dvotočka i zarez u nabranjanju; pravilno piše pokrate višečlanih naziva; navodi upravni i neupravni govor u pismu; pravilno rabi dvotočku, crticu i navodnike u pisanju upravnoga govora)
	OŠ ČJ A.4.6. Učenik povezuje riječi u sintagmu, rečenicu i tekst jednostavnih struktura uz funkcionalnu primjenu jezičnih znanja.	- pravilno upotrebljava riječi i strukturira rečenice u zadanome kontekstu - usvaja nove riječi i utvrđuje značenje naučenih riječi u aktivnom rječniku
	OŠ ČJ A.4.7. Učenik objašnjava razliku između razgovornoga jezika i standardnoga jezika.	primjenjuje normu češkoga standardnog jezika u komunikaciji primjerenu jezičnom razvoju i dinamici učenja

4.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika za četvrti razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te triju područja ispitivanja.

Prva ispitna cjelina sastoji se od dvaju područja *Čitanje s razumijevanjem* i *Češki jezik*. Područje *Čitanje s razumijevanjem* sadrži ukupno 17 zadataka (pet zadataka u potpodručju *Čitanje lirskoga teksta*, osam zadataka u potpodručju *Čitanje epskoga teksta* i četiri zadatka u potpodručju *Čitanje neknjiževnoga teksta*). Područje *Češki jezik* sadrži ukupno 17 zadataka.

Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak.

Ispit sadrži ukupno 35 zadataka i donosi ukupno 52 boda.

U tablici 8. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja Češkoga jezika.

Tablica 8. Broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja

CJELINE ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	<i>Čitanje s razumijevanjem</i>	<i>Čitanje lirskoga teksta</i>	5	5
		<i>Čitanje epskoga teksta</i>	8	8
		<i>Čitanje neknjiževnoga teksta</i>	4	4
	<i>Češki jezik</i>		17	17
2.	<i>Pisanje</i>	<i>Pisanje sastavka uz poticaj</i>	1	18
UKUPNO			35	52

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika traje ukupno **120 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **30 minuta**.

4.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Přečti si pozorně následující text a odpověz na otázku.

Smutný čmelák

Napsal mladý čmelák včele:

„Miluji tě velmi vřele.“

Napsal to své vyznání
na list růže pod strání.
Jenže noc a ráno zchladly,
listy zežloutly a spadly...

Čmelák bručí: „A co teď?
Jak dostanu odpověď?
Všechny listy zničil mráz,
už není kam napsat vzkaz!“

Je podzim, čmelák má smůlu –
včelka už spí ve svém úlu.
Vyzná se jí ze své lásky,
až rozkvetou sedmikrásky.

Miloš Kratochvíl

Kdy čmelák včelce vyzná lásku?

- A. až listí zežloutne a spadne
- B. až rozkvetou sedmikrásky
- C. až noc a ráno zchladnou
- D. až listy zničí mráz

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje lirskoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.3.3. Učenik čita tekst s razumijevanjem i pronalazi bitne podatke u tekstu.

Kognitivna razina: prepoznavanje

Procijenjena težina: lako

2. primjer

Pozorně si přečtěte následující text a odpověz na otázku.

Jak Kačenka přišla na svět

V hlubokých lesích Orlických hor se nacházela na malé mýtině, vedle potůčku, dřevěná chaloupka. Měla dvě malá okénka a dveře s dřevěnou závorou. Střechu měla pokrytou kůrou z oloupaných stromů. Bydlel v ní uhlíř se ženou. Žili zde docela sami. Široko daleko nebylo človíčka. Na chléb si vydělávali pálením dřevěného uhlí. Žili si dobře, ale k úplné spokojenosti jim však chyběly děti.

Uhlíř si dlouho, předlouho přál syna. Chtěl, aby jednou převzal jeho poctivé řemeslo i dřevěnou chaloupku. Žena si také přála dítě. Ve snu viděla zvláštní květ. Zdálo se jí, že ji uzdravil, že se jim narodilo děťátko. I vydala se do hor hledat vysněný květ. Dlouho chodila a bloudila lesem. Zabloudila a neuměla najít cestu domů. Najednou, jako z čistého nebe, objevila se před uhlířkou neznámá stařenka. Na zádech nesla nůši plnou bylin. Opírala se o hůlku. Byla to babka kořenářka.

„Dobrý den, babičko! To jsem ráda, že jsem vás potkala,“ ulevilo se uhlířce.

„Co tady děláš?“ zeptala se babka.

„Hledám květ, o kterém se mi zdálo,“ odpověděla uhlířka.

„A k čemu je dobrý, že ho hledáš?“ tázala se babka.

„Nemáme děti, babičko, měl by nám přinést štěstí,“ a začala plakat.

„Tomu květu se říká kampanela. A právě v nůši jeden mám. Je opravdu zvláštní. Kvetе jednou do roka na jeden den. Tu máš!“ řekla babka. Podala jí květ, ukázala cestu domů a zmizela.

Uhlířka se vrátila domů. Večer vyprávěla muži, co se ji v lese přihodilo. Uvařili si z květu čaj a oba jej vypili.

Čas rychle plynul, ale nic se nedělo. Uhlíř s uhlířkou začali pochybovat o zázračné moci kouzelného květu. Teprve po dlouhých měsících přišla ta radostná chvíle. Narodila se jim holčička. Šťastní rodiče dali své dceři jméno Kačenka.

Václav Šplíchal, *Kačenka z Orlických hor*, upravený úryvek

Jakého literárního žánru je tento tekst?

- A. bajka
- B. báseň
- C. povídka
- D. pohádka

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje epskoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ B.3.2. Učenik čita književni tekst srazumijevanjem i prepoznaje obilježja književnog teksta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Pozorně si přečtěte následující text a odpověz na otázku.

Pendolino

Pendolino je označení moderních vlaků, které jezdí mnohem rychleji než vlaky obyčejné, pární a drezíny. Cestující si je oblíbili.

Každá vlaková souprava má tři sta třicet tři míst a dvě místa pro invalidní vozíky, vše klimatizované.

Vlakové oddíly mají pohodlný nábytek. Polohovatelná sedadla, rozkládací stolky a rolety na oknech s elektrickým ovládáním.

Ve vozech první třídy můžeme najít zásuvky pro napájení přenosného počítače nebo pro dobítí mobilního telefonu a sluchátka pro poslech hudby.

www.scpendolino.cz, upravený text

Jaké stolky mají ve vlaku?

- A. elektrické
- B. pohodlné
- C. přenosné
- D. rozkládací

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje neknjiževnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ C.3.3. Učenik čita tekst s razumijevanjem i pronalazi bitne podatke u tekstu.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Odpověz na otázku.

Které slovo má opačný význam než slovo *pěkný*?

- A. hezký
- B. krásný
- C. šikovný
- D. škaredý

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Češki jezik

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.4.6. Učenik povezuje riječi u sintagmu, rečenicu i tekst jednostavnih struktura uz funkcionalnu primjenu jezičnih znanja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

5. primjer**ÚKOL PSANÍ**

Napiš slohovou práci **Můj kamarád** nebo **Moje kamarádka**, ve které **popíšeš** svého kamaráda nebo kamarádku.

Slohová práce má obsahovat nejméně **70 slov**.

Slohová práce **má mít tři části (úvod, hlavní část, závěr)**.

Má být napsána podle pravopisných a gramatických **pravidel**, které jste se doposud ve škole učili.

Následující pokyny užij při psaní:

ÚVOD:

- jak se jmenuje, kolik je mu/jí let
- odkud se znáte

HLAVNÍ ČÁST:

- vzhled a postava, detaily vzhledu (vlasý, oči, obličej...)
- jak se obléká
- co ráda dělá, co nejraději spolu děláte
- zajímavá gesta nebo pohyby té osoby
- vlastnosti a postoj k ostatním
- podle čeho je zvláštní nebo zajímavá

ZÁVĚR:

- proč právě toho kamaráda/tu kamarádku popisuješ
- co pro tebe ta osoba znamená.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Potpodručje ispitivanja: *Pisanje sastavka uz poticaj*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.4.5. Učenik piše vođenim pisanjem tekstove jednostavnih struktura u skladu sa svrhom i primateljem te primjenjuje pravopisna pravila primjerena jezičnomu razvoju.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

Smjernice za pisanje

Sastavak treba napisati prema **pravopisnim i gramatičkim pravilima** koja si do sada naučio/naučila u školi.

Sastavak će se ocjenjivati s **nula** bodova:

- ako ima manje od 70 riječi
- ako je nečitljiv
- ako nije napisan u skladu sa zadatkom
- ako je predan prazan papir.

4.1. CÍL ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka se zkouší jazykové kompetence, čtení literárních a neliterárních textů s porozuměním a znalosti z českého jazyka.

Zkouška vychází z Kurikulum pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko (Model A)⁷ (NN, br. 114/2019).

4.2. OBSAH ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky čtvrtých tříd základních škol se zkouší výchovně-vzdělávací výstupy ze třech oblastí, přičemž první oblast obsahuje tři části (podoblasti):

1. *Čtení s porozuměním*
 - a) *Čtení lyrického textu*
 - b) *Čtení epického textu*
 - c) *Čtení neliterárního textu*
2. *Český jazyk*
3. *Psaní.*

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky čtvrtých tříd základních škol se zkouší výchovně-vzdělávací výstupy uvedené v Kurikulu pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko (Model A).

V tabulce 7 jsou uvedené oblasti a části (podoblasti) zkoušení, výchovně-vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky.

⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tabulka 7 Výchovně–vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky podle oblastí a částí (podoblastí) zkoušky

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY A OBSAHY K DOSAŽENÍ VZDĚLÁVACÍCH VÝSTUPŮ
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Čtení lyrického textu Čtení epického textu Čtení neliterárního textu	ZŠ ČJ B.3.2. Žák čte s porozuměním literární text a pozná různé druhy literárního textu.	- rozlišuje části básně: verš, sloka (strofa) - všimá si rytmu, rýmu a přirovnání v dětské poezii
	ZŠ ČJ B.4.2. Žák čte s porozuměním literární text a vysvětluje charakteristiky literárního textu.	- pozná básnické obrazy, personifikaci, zvukomalbu (onomatopoie) - odpovídá na otázky týkající se přečteného textu - pozná hlavní a vedlejší postavy, spojuje postavy s místem a časem děje - určí témata literárních textů a rozezná pořadí příběhů v textu - všimá si základních charakteristik povídky, básně, pohádky, bajky, hádanky, divadelní hry a dětského románu a jejich charakteristiky vysvětluje
	ZŠ OŠ A.2.4. Žák píše formálním písmem písmena, slova a krátké věty a text řízeným psaním a aplikuje pravopisná pravidla vhodná pro rozvoj jazyka.	rozděluje slova na slabiky
	ZŠ ČJ A.3.3. Žák čte s porozuměním texty a vyhledává podstatné údaje.	vyhledává podstatné údaje v textu
	ZŠ ČJ A.4.4. Žák čte s porozuměním texty, vyhledává a vysvětluje podstatné údaje.	- vyčleňuje klíčová slova - čte různé texty s porozuměním - vysvětluje neznámá slova na základě vysvětlujícího rozhovoru, z kontextu a s pomoci slovníku
	ZŠ ČJ B.4.3. Žák vysvětlí hodnoty literárního textu v souladu s recepčními schopnostmi čtenářskými a osobními zkušenostmi.	všimá si dobrého a špatného jenání postav

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY A OBSAHY K DOSAŽENÍ VZDĚLÁVACÍCH VÝSTUPŮ
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Čtení lyrického textu Čtení epického textu Čtení neliterárního textu	ZŠ ČJ C.4.1. Žák vyhledává podstatné informace v sdělovacím textu z různých médií vhodných pro daný věk.	- vybírání klíčové údaje v textu dle zadané otázky - krátké texty jednoduchých struktur - krátký příběh, pohádka, dětská báseň - jednoduché dialogické a monologické texty - poučné texty přiměřené věku a úrovni znalosti jazyka - literární a sdělovací texty přiměřené jazykovým znalostem a věku - lingvometodické texty přiměřené jazykovým znalostem - pokyny na řešení úkolů
ČESKÝ JAZYK A PSANÍ		
Český jazyk	ZŠ ČJ A.1.5. Žák píše správné tvary písmen, slov a jednoduché věty, pozná větu a na konci věty napíše tečku.	používá vhodně grafické symboly a interpunkci: tečka, vykřičník, otazník; měrné jednotky délka, měna, čas
	ZŠ ČJ A.2.4. Žák píše správné tvary psacích písmen, slova a jednoduché věty, zvládá pravopisná pravidla přiměřená věku a úrovni znalosti jazyka.	- rozděluje slova na slabiky - odlišuje slabiky di, ti, ni, dy, ty, ny - píše správně dlouhé samohlásky (délka), dvojhlásky (diftongy) au, ou, eu, slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě a hlásky h, ch, d, ě, ň, ř, y
	ZŠ ČJ A.2.6. Žák přesně používá a vysvětluje slova, slovní spojení a věty ve správném významu s ohledem na komunikační situaci.	odlišuje a rozlišuje oznamovací, tázací a rozkazovací větu, kladnou a zápornou větu v textu
	ZŠ ČJ A.3.4. Žák píše podle normy texty jednodušší struktury na zadané či volné téma a dodržuje pravopisná pravidla přiměřená úrovni znalosti jazyka.	správně píše velká písmena na počátku vět a vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování (ulice, náměstí, obce, vesnice a města, jména známých institucí...)
	ZŠ ČJ A.4.1. Žák v mluveném projevu vypráví na zadané nebo volné téma a dodržuje pravidla slušné komunikace.	osvojuje správnou výslovnost znělých a neznělých hlásek (b–p, v–f, s–z, š–ž, d–t, ě–ť) uprostřed a na konci slova
	ZŠ ČJ A.4.3. Žák reprodukuje krátké texty jednoduchých struktur v souladu s účelem rozhovoru.	používá podle pravidel i/y po obojetných souhláskách (b, f, l, m, p, s, v, z) ve výjmenovaných slovech

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY A OBSAHY K DOSAŽENÍ VZDĚLÁVACÍCH VÝSTUPŮ
ČESKÝ JAZYK A PSANÍ		
Český jazyk	ZŠ ČJ A.4.5. Žák píše podle normy texty jednodušší struktury v souladu s účelem a s ohledem na adresáta, dodržuje pravopisná pravidla přiměřená úrovni jeho znalosti jazyka.	♦ píše vyjmenovaná slova, která jsou součástí aktivní slovní zásoby
	ZŠ ČJ A.4.6. Žák skládá slova do skladebních dvojic, vět a textu jednoduché struktury a využívá své jazykové znalosti.	♦ rozeznává vzorová podstatná jména, slovesa a přídavná jména které mají konkrétní význam vztahující se k bezprostřední realitě ♦ správně tvoří podstatná jména v jednotném a množném čísle ♦ správně tvaruje minulý, přítomný a budoucí čas v mluveném a psaném projevu ♦ rozpoznává prototyp a časté zdvojnásobky a zvětšování ♦ vysvětluje význam konkrétního slova vzhledem ke kontextu věty
Psaní	ZŠ ČJ A.2.4. Žák píše správné tvary psacích písmen, slova a jednoduché věty, zvládá pravopisná pravidla přiměřená věku a úrovni znalosti jazyka.	♦ používá vhodně grafické symboly a interpunkci: tečka, vykřičník, otazník ♦ odlišuje a rozlišuje oznamovací, tázací a rozkazovací větu, kladnou a zápornou větu v textu ♦ píše velká a malá psací písmena ♦ píše krátké texty podle volně zvoleného nebo zadaného tématu ♦ píše správně dlouhé samohlásky (délka), dvojhlásky (diftongy) au, ou, eu, slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě a hlásky h, ch, d, t, ň, ř, y ♦ správně píše velká písmena na počátku vět a vlastních jmen osob, zvířat ♦ rozkládá slova na slabiky ♦ rozpozná samohlásky (dlouhé a krátké) a souhlásky, správně píše dlouhé a krátké samohlásky a slabiky di, ti, ni, dy, ty, ny

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY A OBSAHY K DOSAŽENÍ VZDĚLÁVACÍCH VÝSTUPŮ
ČESKÝ JAZYK A PSANÍ		
Psaní	ZŠ ČJA.3.4. Žák píše podle normy texty jednodušší struktury na zadané či volné téma a dodržuje pravopisná pravidla přiměřená úrovni znalosti jazyka.	• píše podle návodu na základě osnovy (úvod, hlavní část, závěr) • používá nová slova jako součást aktivního slovníku • užívá vhodná spisovná slova namísto hovorových výrazů • píše správně slova, v kterých jsou slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
	ZŠ ČJA.3.6. Žák pozná rozdíly mezi vyjadřováním příslušníků české menšiny a vyjadřováním v spisovném českém jazyce.	• mluví a píše literární texty v češtině
	ZŠ ČJA.4.5. Žák píše podle normy texty jednodušší struktury v souladu s účelem a s ohledem na adresáta, dodržuje pravopisná pravidla přiměřená úrovni jeho znalosti jazyka.	• utváří a píše sloh na zadané nebo volně zvolené téma podle různých modelů řízeného psaní • dodržuje čitelnost a úhlednost psaného projevu • píše podle pravidel pravopisu (velké písmeno: názvy ulic, náměstí, obcí a měst, zeměpisných jmen v okolí, nebeských těles, psaní víceslovných názvů, dvojtečka a čárka při výčtu, zkratky víceslovných názvů, přímá a nepřímá řeč v textu – dvojtečka, čárka a uvozovky)
	ZŠ ČJA.4.6. Žák skládá slova do skladebních dvojic, vět a textu jednoduché struktury a využívá své jazykové znalosti.	• správně používá slova a struktury vět v daném kontextu • osvojuje si nová slova a určuje význam naučených slov v aktivním slovníku
	ZŠ ČJA.4.7. Žák vysvětluje rozdíly mezi vyjadřováním hovorovým a vyjadřováním v spisovném českém jazyce.	• rozlišuje ústní a písemnou komunikaci příslušníků české menšiny v standardním českém jazyce a jazyce svého prostředí

4.3. STRUKTURA ZKOUŠKY

Národní zkouška z Českého jazyka má dva celky.

V prvním celku se zkouší první a druhá oblast zkoušení.

V druhém celku se zkouší třetí oblast zkoušení.

První oblast zkoušení *Čtení s porozuměním* obsahuje 17 úkolů, ze kterých se 5 úkolů vztahuje k části (podoblasti) *Čtení lyrického textu*, 8 úkolů k části (podoblasti) *Čtení epického textu* a 4 úkoly k části (podoblasti) *Čtení neliterárního textu*. Oblast zkoušení *Český jazyk* obsahuje 17 úkolů.

Druhá oblast zkoušení má jeden úkol *Psaní*.

Zkouška obsahuje úhrnem 35 úkolů, který se hodnotí 52 bod.

V tabulce 8 je uveden počet úkolů a bodů v každém celku a každé oblasti a části (podoblasti) zkoušení z Českého jazyka.

Tabulka 8 Počet úkolů a bodů pro každý celek a pro každou oblast a část (podoblast) zkoušení

CELEK	OBLAST	ČÁST (PODOBLAST)	POČET ÚKOLŮ	POČET BODŮ
1	Čtení s porozuměním	Čtení lyrického textu	5	5
		Čtení epického textu	8	8
		Čtení neliterárního textu	4	4
	Český jazyk		17	17
2	Psaní	Psaní textu na podnět	1	18
ÚHRNEM			35	52

Národní zkouška z Českého jazyka trvá celkem **120 minut**. Každý celek trvá **60 minut**. Mezi prvního a druhého celku je přestávka v trvání **30 minut**.

4.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ

1. příklad

Přečti si pozorně následující text a odpověz na otázku.

Smutný čmelák

Napsal mladý čmelák včele:

„Miluji tě velmi vřele.“

Napsal to své vyznání
na list růže pod strání.
Jenže noc a ráno zchladly,
listy zežloutly a spadly...

Čmelák bručí: „A co teď?
Jak dostanu odpověď?
Všechny listy zničil mráz,
už není kam napsat vzkaz!“

Je podzim, čmelák má smůlu –
včelka už spí ve svém úlu.
Vyzná se jí ze své lásky,
až rozkvetou sedmikrásky.

Miloš Kratochvíl

Kdy čmelák včelce vyzná lásku?

- A. až listí zežloutne a spadne
- B. až rozkvetou sedmikrásky
- C. až noc a ráno zchladnou
- D. až listy zničí mráz

Správná odpověď: B

Oblast zkoušení: Čtení s porozuměním

Část (podoblast) zkoušení: Čtení lyrického textu

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.3.3. Žák čte s porozuměním texty a vyhledává podstatné údaje.

Kognitivní úroveň: pamatování

Hodnocení obtížnosti: lehké

2. příklad

Pozorně si přečtěte následující text a odpověz na otázku.

Jak Kačenka přišla na svět

V hlubokých lesích Orlických hor se nacházela na malé mýtině, vedle potůčku, dřevěná chaloupka. Měla dvě malá okénka a dveře s dřevěnou závorou. Střechu měla pokrytou kůrou z oloupaných stromů. Bydlel v ní uhlíř se ženou. Žili zde docela sami. Široko daleko nebylo človíčka. Na chléb si vydělávali pálením dřevěného uhlí. Žili si dobře, ale k úplné spokojenosti jim však chyběly děti.

Uhlíř si dlouho, předlouho přál syna. Chtěl, aby jednou převzal jeho poctivé řemeslo i dřevěnou chaloupku. Žena si také přála dítě. Ve snu viděla zvláštní květ. Zdálo se jí, že ji uzdravil, že se jim narodilo dítětko. I vydala se do hor hledat vysněný květ. Dlouho chodila a bloudila lesem. Zabloudila a neuměla najít cestu domů. Najednou, jako z čistého nebe, objevila se před uhlířkou neznámá stařenka. Na zádech nesla nůši plnou bylin. Opírala se o hůlku. Byla to babka kořenářka.

„Dobrý den, babičko! To jsem ráda, že jsem vás potkala,“ ulevilo se uhlířce.

„Co tady děláš?“ zeptala se babka.

„Hledám květ, o kterém se mi zdálo,“ odpověděla uhlířka.

„A k čemu je dobrý, že ho hledáš?“ tázala se babka.

„Nemáme děti, babičko, měl by nám přinést štěstí,“ a začala plakat.

„Tomu květu se říká kampanela. A právě v nůši jeden mám. Je opravdu zvláštní. Kvetе jednou do roka na jeden den. Tu máš!“ řekla babka. Podala jí květ, ukázala cestu domů a zmizela.

Uhlířka se vrátila domů. Večer vyprávěla muži, co se ji v lese přihodilo. Uvařili si z květu čaj a oba jej vypili.

Čas rychle plynul, ale nic se nedělo. Uhlíř s uhlířkou začali pochybovat o zázračné moci kouzelného květu. Teprve po dlouhých měsících přišla ta radostná chvíle. Narodila se jim holčička. Šťastní rodiče dali své dceři jméno Kačenka.

Václav Šplíchal, *Kačenka z Orlických hor*, upravený úryvek

Jakého literárního žánru je tento text?

- A. bajka
- B. báseň
- C. povídka
- D. pohádka

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: Čtení s porozuměním

Část (podoblast) zkoušení: Čtení lyrického textu

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ B.3.2. Žák čte s porozuměním literární text a pozná různé druhy literárního textu.

Kognitivní úroveň: porozumění

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

3. příklad

Pozorně si přečtěte následující text a odpověz na otázku.

Pendolino

Pendolino je označení moderních vlaků, které jezdí mnohem rychleji než vlaky obyčejné, pární a drezíny. Cestující si je oblíbili.

Každá vlaková souprava má tři sta třicet tři míst a dvě místa pro invalidní vozíky, vše klimatizované.

Vlakové oddíly mají pohodlný nábytek. Polohovatelná sedadla, rozkládací stolky a rolety na oknech s elektrickým ovládáním.

Ve vozech první třídy můžeme najít zásuvky pro napájení přenosného počítače nebo pro dobítí mobilního telefonu a sluchátka pro poslech hudby.

www.scpendolino.cz, upravený text

Jaké stolky mají ve vlaku?

- A. elektrické
- B. pohodlné
- C. přenosné
- D. rozkládací

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: Čtení s porozuměním

Část (podoblast) zkoušení: Čtení neliterárního textu

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.3.3. Žák čte s porozuměním texty a vyhledává podstatné údaje.

Kognitivní úroveň: porozumění

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

4. příklad

Odpověz na otázku.

Které slovo má opačný význam než slovo *pěkný*?

- A. hezký
- B. krásný
- C. šikovný
- D. škaredý

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: Český jazyk

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.4.6. Žák skládá slova do skladebních dvojic, vět a textu jednoduché struktury a využívá své jazykové znalosti.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: těžké

5. příklad

ÚKOL PSANÍ

Napiš slohovou práci **Můj kamarád** nebo **Moje kamarádka**, ve které **popíšeš** svého kamaráda nebo kamarádku.

Slohová práce má obsahovat nejméně **70 slov**.

Slohová práce **má mít tři části (úvod, hlavní část, závěr)**.

Má být napsána podle pravopisných a gramatických **pravidel**, které jste se doposud ve škole učili.

Následující pokyny užij při psaní:

ÚVOD:

- jak se jmenuje, kolik je mu/jí let
- odkud se znáte

HLAVNÍ ČÁST:

- vzhled a postava, detaily vzhledu (vlasy, oči, obličej...)
- jak se obléká
- co ráda dělá, co nejraději spolu děláte
- zajímavá gesta nebo pohyby té osoby
- vlastnosti a postoj k ostatním
- podle čeho je zvláštní nebo zajímavá

ZÁVĚR:

- proč právě toho kamaráda/tu kamarádku popisuješ
- co pro tebe ta osoba znamená.

Oblast zkoušení: *Psaní*

Část (podoblast) zkoušení: *Psaní textu na podnět*

Výchovně-vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.4.6. Žák skládá slova do skladebních dvojic, vět a textu jednoduché struktury a využívá své jazykové znalosti.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: těžké

Pokyny k psaní

Slohová práce má být napsána podle **pravopisných a gramatických pravidel**, které jsi se doposud ve škole učil/učila.

Slohová práce se bude hodnotit s **nula** bodů:

- když bude mít méně než 70 slov
- když sloh bude nečitelně napsaný
- když napsané nebude v souladu se zadáním úkolu
- bude odevzdaný prázdný papír.

5. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA

5.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika⁸ ispituje se ovladanost odgojno-obrazovnim ciljevima, područjima i ishodima predviđenima Nacionalnim kurikulumom nastavnoga predmeta Talijanski jezik na kraju četvrtoga razreda osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A).

Ispit je sastavljen prema Nacionalnome kurikulumu nastavnoga predmeta Talijanski jezik/ Talijanski jezik i književnost za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)⁹ (NN, br. 81/19).

5.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Talijanskoga jezika za četvrti razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz triju područja. Svako područje sadrži više potpodručja:

1. *Razumijevanje teksta*
 - a) *Čitanje književnoga teksta*
 - b) *Čitanje neknjiževnoga teksta*
2. *Promišljanje o jeziku*
 - a) *Gramatika*
 - b) *Leksik*
3. *Pisanje.*

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika za četvrti razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole.

U tablici 9. navedena su područja, odgojno-obrazovni ishodi te pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

⁸ Naziv Talijanski jezik odnosi se na nastavni predmet koji se poučava u osnovnoj školi, dok se naziv Talijanski jezik i književnost odnosi na srednje škole.

⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tablica 9. Područja, potpodručja, odgojno-obrazovni ishodi te nastavni sadržaji iz Talijanskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
ČITANJE KNJIŽEVNOGA TEKSTA		
Tehnika i sadržaj	SE LIT C.3.1. Učenik čita i razumije tekstove raznih vrsta; koristi odgovarajuće strategije za analizu i sažimanje sadržaja teksta, shvaća temu i formulira osobne prosudbe.	• pripovjedni tekstovi (bajke, basne, mitovi i legende, pripovijetke), opisivačko-informativni, izlagački, propisivački i poetski • protagonist, glavni i sporedni likovi, vremena, mjesta • stvarni i nestvarni elementi, glavne informacije • sažetak, osobni dojmovi, sinteza, pitanje • strip, crtani film • analiza, sinteza • cilj, informacije kroz ključne riječi, SW, pitanja, simbolične vrijednosti
	SE LIT C.4.1. Učenik čita i razumije razne vrste tekstova; prepoznaje globalno značenje i glavne informacije, koristi prikladne strategije čitanja prilagođene svrsi; koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava temu te oblikuje vlastita mišljenja.	
Struktura	SE LIT C.4.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture usvojenih tekstova i razlikuje njihove vrste, sažima ih i oblikuje vlastita mišljenja.	• umne mape i sheme • grafički elementi, struktura (uvod, razrada, zaključak), pripovjedne tehnike • slučajne poveznice, implicitne informacije • retoričke figure: personifikacija, metafora, usporedba, onomatopeja • autor, pripovjedač, točka gledišta • upravni i neupravni govor
ČITANJE NEKNJIŽEVNOGA TEKSTA		
Tehnika i sadržaj	SE LIT C.3.1. Učenik čita i razumije razne vrste tekstova; koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava temu i oblikuje vlastita mišljenja.	• pripovjedni tekstovi (bajke, basne, mitovi i legende, pripovijetke), opisivačko, informativni, propisivački i poetski • protagonist, glavni i sporedni likovi, vremena, mjesta • stvarni i nestvarni elementi, glavne informacije • sažetak, osobni dojmovi, pitanja • strip

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
GRAMATIKA		
	SE LIT D.2.1. Učenik prepoznaje i primjenjuje temeljna pravopisna pravila; razumije strukturu rečenice, koristi glavne znakove interpunkcije i prepoznaje ključne dijelove govora. SE LIT D.3.1. Učenik prepoznaje i primjenjuje temeljna pravopisna pravila i gramatička znanja u pisanoj produkciji; poznaje vrste riječi. SE LIT D.4.1. Učenik prepoznaje i primjenjuje temeljna znanja o pravopisnim pravilima, na vrste riječi, sintaktičku organizaciju jednostavne rečenice i na glavne vezne riječi.	♦ grafičke i pravopisne konvencije, pravopisna pravila, slogovi, naglasak, apostrof ♦ pravopis, imenice, glagoli, glagolska vremena, pomoćni glagoli, konjugacije, osobne zamjenice, pridjevi opisni i posvojni ♦ pravopisni znakovi, jednostavna rečenica ♦ interpunkcija, imenice (značenje, oblik, struktura) ♦ članovi ♦ zamjenice ♦ glagoli ♦ prijedlozi ♦ jednostavna rečenica ♦ objekt, priložna oznaka mjesta, vremena, načina ♦ sintaktička analiza, gramatička analiza ♦ upravni i neupravni govor
LESIK		
	SE LIT D.3.2. Učenik proširuje svoje leksičko naslijeđe rasuđivanjem o značenju riječi, jednostavnim pretraživanjem u rječniku i razlikovanjem razlika i analogija između jezika/dijalekata, promišljanjem vlastitih i tuđih tekstova kako bi shvatio leksičke razlike. SE LIT D.4.2. Učenik proširuje leksičku baštinu promišljajući o značenju riječi, vršeći jednostavna pretraživanja rječnika te uočava sličnosti i razlike između jezika i dijalekta, promišlja o vlastitim i tuđim tekstovima kako bi uočio različita značenja.	♦ leksik, odnos među riječima (sličnosti, razlike, pripadnost jednom semantičkom polju), sinonimi, homonimi, terminologija ♦ korištenja rječnika ♦ valorizacija dijalekta ♦ značenje, poimanje značenja, preneseno značenje, stručna terminologija, višejezičnost

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
PISANJE		
	SE LIT B.3.2. Učenik oblikuje jasne i koherentne tekstove raznih vrsta; izražava doživljaje, osjećaje koji se odnose na njegovo iskustvo i obrazovni put. SE LIT B.4.2. Učenik piše jasne i koherentne tekstove raznih vrsta i tema; izražava doživljaje, osjećaje, raspoloženja i mišljenja koja se odnose na njegovo iskustvo i obrazovni put.	• pripovjedni tekst (bajke, basne, pripovijetka, dnevnik, osvrt) i opisivački (životinje, predmeti i prostori) • upravni i neupravni govor, planiranje, revizija, sinteza • logički i kronološki slijed • pisma, razglednice, čestitke i elektronička pošta

5.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Talijanskog jezika, kao materinski jezik za četvrti razred osnovne škole na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine, sastoji se od dviju ispitnih cjelina.

Prva ispitna cjelina u kojoj se ispituju područja *Razumijevanje teksta* i *Promišljanje o jeziku* sastoji se od ukupno 34 zadatka. Svakomu zadatku dodjeljuje se po jedan bod.

Druga ispitna cjelina u kojoj se ispituje područje *Pisanje* predviđa pisanje sastavka i boduje se s najviše 18 bodova.

Ispit sadrži ukupno 35 zadataka i u njemu je moguće ostvariti maksimalno 52 boda.

U tablici 10. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 10. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Razumijevanje jezika	Čitanje književnoga teksta	13	17
		Čitanje neknjiževnoga teksta	4	
	Promišljanje o jeziku	Gramatika	11	17
		Leksik	6	
2.	Pisanje		1	18
UKUPNO			35	52

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika za četvrti razred za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine traje ukupno **135 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **30 minuta**.

5.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Messaggio

Fa freddo. Ma come è turchino
questo cielo mattutino!
Tira vento. Ma sa di viole.
Primavera ha mandato un messaggio;
l'ha affidato ad un raggio di sole.

Ella dice: – Presto verrò.
Spalancate finestre e porte
per accogliermi all'arrivo.
Verrò col corteggio giulivo
degli zefiri, che sono stati
per le vie del firmamento
a rapire stelline d'argento,
a rapire stelline d'oro
da tramutare in tesoro
di primule su per i prati.

Spalancate finestre e porte.
Spalancate le porte del cuore.

Libera Carelli

Quale tipo di rima è presente nei primi due versi?

- A** baciata
- B** alternata
- C** nessuna
- D** incrociata

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Razumijevanje teksta

Potpodručje ispitivanja: Čitanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.4.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture usvojenih tekstova i razlikuje njihove vrste, sažima ih i oblikuje vlastita mišljenja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Geppetto, tornato a casa, comincia subito a fabbricarsi il burattino e gli mette il nome di Pinocchio. Prime monellerie del burattino.

La casa di Geppetto era una stanzina terrena, che pigliava luce da un sottoscala. La mobilia non poteva essere più semplice: una seggiola cattiva, un letto poco buono e un tavolino tutto rovinato. Nella parete di fondo si vedeva un caminetto col fuoco acceso; ma il fuoco era dipinto, e accanto al fuoco c'era dipinta una pentola che bolliva allegramente e mandava fuori una nuvola di fumo, che pareva fumo davvero.

Appena entrato in casa, Geppetto prese subito gli arnesi e si pose a intagliare e a fabbricare il suo burattino.

– Che nome gli metterò? – disse fra sé e sé. – Lo voglio chiamar Pinocchio. Questo nome gli porterà fortuna. Ho conosciuto una famiglia intera di Pinocchi: Pinocchio il padre, Pinocchia la madre e Pinocchi i ragazzi, e tutti se la passavano bene. Il più ricco di loro chiedeva l'elemosina.

Quando ebbe trovato il nome al suo burattino, allora cominciò a lavorare a buono, e gli fece subito i capelli, poi la fronte, poi gli occhi. Fatti gli occhi, figuratevi la sua meraviglia quando si accorse che gli occhi si muovevano e che lo guardavano fisso fisso. Geppetto, vedendosi guardare da quei due occhi di legno, se n'ebbe quasi per male, e disse con accento risentito: – Occhiacci di legno, perché mi guardate?

Nessuno rispose.

Allora, dopo gli occhi, gli fece il naso; ma il naso, appena fatto, cominciò a crescere: e cresci, cresci, cresci, diventò in pochi minuti un nasone che non finiva mai.

Il povero Geppetto si affaticava di tagliarlo; ma più lo ritagliava e lo scorciva, e più quel naso impertinente diventava lungo.

Dopo il naso gli fece la bocca.

La bocca non era ancora finita di fare, che cominciò subito a ridere e a canzonarlo.

– Smetti di ridere! – disse Geppetto impermalito; ma fu come dire al muro.

– Smetti di ridere, ti ripeto! – urlò con voce minacciosa.

Allora la bocca smesse di ridere, ma cacciò fuori tutta la lingua.

Geppetto, per non guastare i fatti suoi, finse di non avvedersene, e continuò a lavorare. Dopo la bocca, gli fece il mento, poi il collo, poi le spalle, lo stomaco, le braccia e le mani. Appena finite le mani, Geppetto sentì portarsi via la parrucca dal capo. Si voltò in su e che cosa vide?

Vide la sua parrucca gialla in mano del burattino.

– Pinocchio! ...rendimi subito la mia parrucca!

E Pinocchio, invece di rendergli la parrucca, se la messe in capo per sé, rimanendovi sotto mezzo affogato.

A quel garbo insolente e derisorio, Geppetto si fece tristo e melanconico, come non era stato mai in vita sua; e voltandosi verso Pinocchio, gli disse:

– Birba d'un figliuolo! Non sei ancora finito di fare, e già cominci a mancar di rispetto a tuo padre!

Male, ragazzo mio, male!

E si rasciugò una lacrima.

Restavano sempre da fare le gambe e i piedi. Quando Geppetto ebbe finito di fargli i piedi, sentì arrivarsi un calcio sulla punta del naso. – Me lo merito! – disse allora fra sé. – Dovevo pensarci prima! Oramai è tardi!

Poi prese il burattino sotto le braccia e lo posò in terra, sul pavimento della stanza, per farlo camminare.

Carlo Collodi, da *Le avventure di Pinocchio*

Che cosa fa Geppetto appena entra in casa?

- A** Si mette seduto.
- B** Accende il fuoco.
- C** Intaglia il burattino.
- D** Si toglie la parrucca.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: Razumijevanje teksta

Potpodručje ispitivanja: Čitanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.4.1. Učenik čita i razumije razne vrste tekstova; prepoznaje globalno značenje i glavne informacije, koristi prikladne strategije čitanja prilagođene svrsi; koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava temu te oblikuje vlastita mišljenja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

3. primjer

Quando c'erano i dinosauri

Certi divertenti cartoni animati ci fanno credere che i dinosauri vivessero nell'epoca in cui i primi uomini stavano nelle caverne e andavano a caccia con la clava.

Invece, quando questo accadeva, i dinosauri se ne erano già andati da più di sessanta milioni di anni. Dinosaurio è una parola greca che vuol dire "terribile lucertola".

I rettili chiamati così dominarono la terra da 225 fino a 64 milioni di anni fa. Dopo di che, misteriosamente, scomparvero. Noi uomini esistiamo da poco più di due milioni di anni!

Com'erano fatti i dinosauri?

Ci furono molti tipi di dinosauri: piccoli come cani e grandi come balene, alcuni che volavano e altri che nuotavano in mare. La maggior parte erano animali terrestri, carnivori, o erbivori. Quelli carnivori avevano la testa grande e le mascelle fornite di denti aguzzi. Camminavano sulle zampe di dietro perché usavano quelle davanti (molto piccole ma fornite di grossi unghioni) per tenere le prede. I dinosauri erbivori invece camminavano quasi tutti a quattro zampe. Certi avevano il corpo corazzato e grosse corna.

Altri avevano la testa molto piccola e il collo lungo lungo che serviva per arrivare alle foglie degli alberi più alti come le giraffe.

Daniele Nannini, da *Quando c'erano i dinosauri*

Qual è l'argomento del testo?

- A** i cartoni animati
- B** la terribile lucertola
- C** la vita dei primi uomini
- D** la Terra milioni di anni fa

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Razumijevanje teksta*

Potpodručje ispitivanja: *Čitanje neknjiževnoga teksta*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.3.1. Učenik čita i razumije razne vrste tekstova; koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava temu i oblikuje vlastita mišljenja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

4. primjer

Che cosa indica, in grammatica, la parola sottolineata?

Oggi porti tu fuori il cane?

- A** nome
- B** verbo
- C** pronome
- D** aggettivo

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.3.1. Učenik prepoznaje i primjenjuje temeljna pravopisna pravila i gramatička znanja u pisanoj produkciji; poznaje vrste riječi.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

5. primjer

Qual è il sinonimo della parola sottolineata nella seguente frase?

Marco è stato così gentile da prestarmi il suo motorino.

- A** cortese
- B** debole
- C** gracile
- D** agile

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Leksik*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.3.2. Učenik proširuje svoje leksičko naslijeđe rasuđivanjem o značenju riječi, jednostavnim pretraživanjem u rječniku i razlikovanjem razlika i analogija između jezika/dijalekata, promišljanjem vlastitih i tuđih tekstova kako bi shvatio leksičke razlike.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: lagano

6. primjer

Indicazioni per la parte scritta

La lettera deve contenere un minimo di **100** parole.

Le frasi devono essere ben strutturate, avere **un senso logico** e **rispettare le regole grammaticali**.

Dal testo deve essere visibile **l'introduzione, lo svolgimento e la conclusione**.

Leggi attentamente l'esercizio.

Leggi attentamente la lettera e poi rispondi.

Per scrivere la lettera è necessario rispondere a tutte le domande.

La risposta deve essere una vera lettera, quindi ricordati di seguire la struttura:

- intestazione
- saluto iniziale
- corpo della lettera
- saluto finale
- firma

Le frasi devono essere ben strutturate, avere un senso logico e rispettare le regole grammaticali.

Trieste, 10 marzo 2026

Caro/a nipote,

come stai, tesoro mio? Spero che tutto vada bene e che tu sia sereno/a e felice. Io sto bene, anche se a volte mi sveglio un po' troppo presto... sarà l'età!

L'altro giorno stavo sistemando una vecchia scatola di fotografie e ne ho trovata una di te con il cappello da cuoco che ti avevo regalato: eri così buffo/a e dolce! Ti piace ancora cucinare? Magari un giorno potresti prepararmi tu qualcosa di buono!

Qui a Trieste i giorni si stanno allungando e ogni sera esco sul balcone a guardare il tramonto: il cielo si colora di arancione e rosa, è uno spettacolo! Il vicino mi ha regalato qualche pomodoro del suo orto, e ho fatto un bel sughetto come quelli di una volta.

Tu invece che fai di bello? Hai letto qualche libro interessante ultimamente? O magari stai disegnando o costruendo qualcosa con le tue mani? Sono sempre curiosa di sapere tutto quello che combini.

Mi manca la tua risata. Spero davvero che quest'estate tu possa venire a passare qualche giorno con me: potremmo fare una passeggiata lungo il mare, raccogliere conchiglie e raccontarci un po' di storie. Ti mando un bacio grande grande e ti penso sempre.

Con tanto affetto,
zia Maria

P.S. Tuo zio Nino ti saluta e dice che la prossima volta ti insegnerà a giocare a scacchi!

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishodi:

SE LIT B.3.2. Učenik oblikuje jasne i koherentne tekstove raznih vrsta; izražava doživljaje, osjećaje koji se odnose na njegovo iskustvo i obrazovni put.

SE LIT B.4.2. Učenik piše jasne i koherentne tekstove raznih vrsta i tema; izražava doživljaje, osjećaje, raspoloženja i mišljenja koja se odnose na njegovo iskustvo i obrazovni put.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

Smjernice za pisanje

Potrebno je obratiti pozornost na pravopis, interpunkciju te točnu upotrebu raznolikih gramatičkih struktura. Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Zadatak je ispunjen ako pismo:

- sadrži sve zadane smjernice
- sadrži dovoljan broj riječi (minimalno 100 riječi).

Pismo će se vrednovati s **nula** bodova:

- ako se napisan tekst se ne odnosi na zadatak
- ako je napisano tiskanim slovima
- ako je u potpunosti nerazumljivo ili nečitako
- ako sadrži nedovoljan broj riječi
- ako nema odgovora (teksta, predan prazan papir)
- ako sadrži neprimjeren sadržaj (psovke, govor mržnje i slično).

5.1. OBIETTIVO DELL'ESAME

L'esame nazionale di Lingua italiana¹⁰ si propone di verificare il raggiungimento degli obiettivi formativi, degli ambiti e degli esiti pianificati nel Curricolo nazionale della disciplina Lingua italiana al termine della quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana nella Repubblica di Croazia (modello A).

L'esame è strutturato in base al Curricolo della disciplina Lingua italiana per la scuola elementare e Lingua e letteratura italiana per la scuola media superiore nella lingua e nella scrittura della Minoranza nazionale italiana della Repubblica di Croazia (modello A)¹¹ (NN, n. 81/19).

5.2. CONTENUTO DELL'ESAME

Nell'esame nazionale di Lingua italiana per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si esaminano gli esiti formativi di tre ambiti. Ogni ambito contiene più sottoambiti:

- 1 *Comprensione del testo*
 - a) *Lettura di testi letterari*
 - b) *Lettura di testi non letterari*
- 2 *Riflessione sulla lingua*
 - a) *Grammatica*
 - b) *Lessico*
- 3 *Scrittura.*

Con l'esame nazionale di Lingua italiana per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si verificano gli esiti formativi di questi tre ambiti con particolare riferimento a quelli dalla prima alla quarta classe.

Nella seguente tabella sono riportati gli ambiti, i sottoambiti, gli esiti formativi e i contenuti per la realizzazione degli esiti sui quali si basa la presente prova d'esame.

¹⁰ La denominazione Lingua italiana si riferisce alla disciplina insegnata nella scuola elementare, mentre la denominazione Lingua e letteratura italiana riguarda le scuole medie superiori.

¹¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tabella 9 Ambito, sottoambito, esiti e contenuti per la realizzazione degli esiti formativi della lingua italiana

AMBITO/SOTTOAMBITO	ESITO	CONTENUTI PER LA REALIZZAZIONE DEGLI ESITI FORMATIVI
COMPRESIONE DEL TESTO		
LETTURA DI TESTI LETTERARI		
Tecnica e contenuto	SE LIT C.3.1. L'allievo legge e comprende testi di vario tipo; usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	♦ testo narrativo (fiabe, favole, miti e leggende, racconti), descrittivo informativo, espositivo, regolativo e poetico ♦ protagonista, personaggi principali e secondari, tempi, luoghi ♦ elementi fantastici e realistici, informazioni principali ♦ riassunto, giudizi personali, sintesi, domande ♦ fumetto e film d'animazione ♦ analisi e sintesi ♦ scopo, informazioni/parole chiave, 5W, valori simbolici ♦ mappe e schemi ♦ elementi grafici, struttura (introduzione, sviluppo, conclusione), sequenze e tecniche narrative ♦ nessi causali, le informazioni implicite ♦ figure retoriche: personificazione, metafora, similitudine, onomatopea ♦ autore, narratore, punto di vista ♦ discorso diretto e indiretto
	SE LIT C.4.1. L'allievo legge e comprende testi di vario tipo, ne individua il senso globale e le informazioni principali, utilizzando strategie di lettura adeguate agli scopi; usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	
Struttura	SE LIT C.4.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici dei testi appresi e ne distingue il tipo, sintetizza e formula giudizi personali.	
LETTURA DI TESTI NON LETTERARI		
Tecnica e contenuto	SE LIT C.3.1. L'allievo legge e comprende testi di vario tipo; usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	♦ testo narrativo (fiabe, favole, miti e leggende, racconti), descrittivo informativo, regolativo e poetico ♦ protagonista, personaggi principali e secondari, tempi, luoghi ♦ elementi fantastici e realistici, informazioni principali ♦ riassunto, giudizi personali, domande ♦ fumetto

AMBITO/SOTTOAMBITO	ESITO	CONTENUTI PER LA REALIZZAZIONE DEGLI ESITI FORMATIVI
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
GRAMMATICA		
	SE LIT D.2.1. L'allievo riconosce e usa le principali convenzioni ortografiche, comprende la struttura della frase, utilizza i principali segni d'interpunzione e riconosce le parti essenziali del discorso.	♦ convenzioni grafiche ed ortografiche, sillabe, accento, apostrofo ♦ ortografia, nomi, verbi, tempi verbali, verbi ausiliari, coniugazioni, pronomi personali, aggettivi qualificativi e possessivi ♦ segni d'interpunzione, frase minima ♦ interpunzione, nomi (significato, forma, struttura) ♦ articoli ♦ pronomi ♦ verbi ♦ preposizioni ♦ frase semplice ♦ complemento oggetto, di tempo, luogo e modo ♦ analisi logica e grammaticale ♦ discorso diretto e indiretto
	SE LIT D.3.1. L'allievo riconosce e usa le convenzioni ortografiche e le nozioni grammaticali nella produzione scritta; conosce le parti del discorso.	
	SE LIT D.4.1. L'allievo conosce e applica le conoscenze fondamentali relative alle convenzioni ortografiche, alle parti del discorso, all'organizzazione sintattica della frase semplice e ai principali connettivi.	
LESSICO		
	SE LIT D.3.2. L'allievo amplia il patrimonio lessicale ragionando sul significato delle parole, operando semplici ricerche sul dizionario e distingue differenze e analogie tra lingue/dialetti, riflette sui testi propri e altrui per cogliere le differenze lessicali.	♦ lessico, relazioni tra le parole (somiglianze, differenze, appartenenza a un campo semantico), sinonimi, omonimi e contrari, termini specifici ♦ uso del vocabolario ♦ valorizzazione del dialetto ♦ significato, accezioni di significato, significato figurato, termini specifici e settoriali, plurilinguismo
	SE LIT D.4.2. L'allievo amplia il patrimonio lessicale ragionando sul significato delle parole, operando semplici ricerche sul dizionario e distingue differenze e analogie tra lingue/dialetti, riflette sui testi propri e altrui per cogliere le varie accezioni.	
SCRITTURA		
	SE LIT B.3.2. L'allievo compone testi chiari e coerenti di vario tipo; esprime esperienze, emozioni, stati d'animo legati al vissuto e al percorso di studio.	♦ testo narrativo (fiabe, favole racconto, diario, relazione) e descrittivo (animali, oggetti e ambienti) ♦ discorso diretto ed indiretto, pianificazione, revisione, sintesi ♦ ordine logico e cronologico ♦ lettere, cartoline, biglietti augurali, e-mail
	SE LIT B.4.2. L'allievo scrive testi chiari e coerenti di vario tipo e argomento; esprime esperienze, emozioni, stati d'animo e riflessioni legati al vissuto e al percorso di studio.	

5.3. STRUTTURA DELL'ESAME

L'esame nazionale di Lingua italiana per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana è formato da due unità d'esame: *Comprensione del testo*, *Riflessione sulla lingua* e *Scrittura*.

Gli ambiti *Comprensione del testo* e *Riflessione sulla lingua* della prima unità d'esame contengono complessivamente 34 esercizi. Ogni esercizio in questa unità porta un punto. L'ambito *Scrittura* della seconda unità prevede un esercizio di scrittura e porta 18 punti.

La prova d'esame contiene complessivamente 35 esercizi per un totale di 52 punti.

Nella seguente tabella è riportato il numero di esercizi e il numero di punti di ogni unità d'esame.

Tabella 10 Numero di esercizi e numero di punti per ogni unità

UNITÀ	AMBITO	SOTTOAMBITO	NUMERO DI ESERCIZI	NUMERO DI PUNTI
1	Comprensione del testo	Lettura di testi letterari	13	17
		Lettura di testi non letterari	4	
	Riflessione sulla lingua	Grammatica	11	17
		Lessico	6	
2	Scrittura		1	18
TOTALE			35	52

L'esame nazionale di Lingua italiana per la quarta classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana ha una durata complessiva di **135 minuti**. La durata della prima unità d'esame è di **75 minuti**, mentre quella della seconda unità è di **60 minuti** con una pausa di **30 minuti** tra le due unità.

5.4. ESEMPI DI ESERCIZI

I Esempio

Messaggio

Fa freddo. Ma come è turchino
questo cielo mattutino!
Tira vento. Ma sa di viole.
Primavera ha mandato un messaggio;
l'ha affidato ad un raggio di sole.

Ella dice: – Presto verrò.
Spalancate finestre e porte
per accogliermi all'arrivo.
Verrò col corteggio giulivo
degli zefiri, che sono stati
per le vie del firmamento
a rapire stelline d'argento,
a rapire stelline d'oro
da tramutare in tesoro
di primule su per i prati.

Spalancate finestre e porte.
Spalancate le porte del cuore.

Libera Carelli

Quale tipo di rima è presente nei primi due versi?

- A** baciata
- B** alternata
- C** nessuna
- D** incrociata

Risposta esatta: A

Ambito: *Comprensione del testo*

Sottoambito: *Lettura di testi letterari*

Esito formativo:

SE LIT C.4.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici dei testi appresi e ne distingue il tipo, sintetizza e formula giudizi personali.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: medio

Il Esempio

Geppetto, tornato a casa, comincia subito a fabbricarsi il burattino e gli mette il nome di Pinocchio. Prime monellerie del burattino.

La casa di Geppetto era una stanzina terrena, che pigliava luce da un sottoscala. La mobilia non poteva essere più semplice: una seggiola cattiva, un letto poco buono e un tavolino tutto rovinato. Nella parete di fondo si vedeva un caminetto col fuoco acceso; ma il fuoco era dipinto, e accanto al fuoco c'era dipinta una pentola che bolliva allegramente e mandava fuori una nuvola di fumo, che pareva fumo davvero.

Appena entrato in casa, Geppetto prese subito gli arnesi e si pose a intagliare e a fabbricare il suo burattino.

– Che nome gli metterò? – disse fra sé e sé. – Lo voglio chiamar Pinocchio. Questo nome gli porterà fortuna. Ho conosciuto una famiglia intera di Pinocchi: Pinocchio il padre, Pinocchia la madre e Pinocchi i ragazzi, e tutti se la passavano bene. Il più ricco di loro chiedeva l'elemosina.

Quando ebbe trovato il nome al suo burattino, allora cominciò a lavorare a buono, e gli fece subito i capelli, poi la fronte, poi gli occhi. Fatti gli occhi, figuratevi la sua meraviglia quando si accorse che gli occhi si muovevano e che lo guardavano fisso fisso. Geppetto, vedendosi guardare da quei due occhi di legno, se n'ebbe quasi per male, e disse con accento risentito: – Occhiacci di legno, perché mi guardate?

Nessuno rispose.

Allora, dopo gli occhi, gli fece il naso; ma il naso, appena fatto, cominciò a crescere: e cresci, cresci, cresci, diventò in pochi minuti un nasone che non finiva mai.

Il povero Geppetto si affaticava di tagliarlo; ma più lo ritagliava e lo scorciva, e più quel naso impertinente diventava lungo.

Dopo il naso gli fece la bocca.

La bocca non era ancora finita di fare, che cominciò subito a ridere e a canzonarlo.

– Smetti di ridere! – disse Geppetto impermalito; ma fu come dire al muro.

– Smetti di ridere, ti ripeto! – urlò con voce minacciosa.

Allora la bocca smesse di ridere, ma cacciò fuori tutta la lingua.

Geppetto, per non guastare i fatti suoi, finse di non avvedersene, e continuò a lavorare. Dopo la bocca, gli fece il mento, poi il collo, poi le spalle, lo stomaco, le braccia e le mani. Appena finite le mani, Geppetto sentì portarsi via la parrucca dal capo. Si voltò in su e che cosa vide?

Vide la sua parrucca gialla in mano del burattino.

– Pinocchio! ...rendimi subito la mia parrucca!

E Pinocchio, invece di rendergli la parrucca, se la messe in capo per sé, rimanendovi sotto mezzo affogato.

A quel garbo insolente e derisorio, Geppetto si fece tristo e melanconico, come non era stato mai in vita sua; e voltandosi verso Pinocchio, gli disse:

– Birba d'un figliuolo! Non sei ancora finito di fare, e già cominci a mancar di rispetto a tuo padre!

Male, ragazzo mio, male!

E si rasciugò una lacrima.

Restavano sempre da fare le gambe e i piedi. Quando Geppetto ebbe finito di fargli i piedi, sentì arrivarsi un calcio sulla punta del naso. – Me lo merito! – disse allora fra sé. – Dovevo pensarci prima! Oramai è tardi!

Poi prese il burattino sotto le braccia e lo posò in terra, sul pavimento della stanza, per farlo camminare.

Carlo Collodi, da *Le avventure di Pinocchio*

Che cosa fa Geppetto appena entra in casa?

- A** Si mette seduto.
- B** Accende il fuoco.
- C** Intaglia il burattino.
- D** Si toglie la parrucca.

Risposta esatta: C

Ambito: *Comprensione del testo*

Sottoambito: *Lettura di testi letterari*

Esito formativo:

SE LIT C.4.1. L'allievo legge e comprende testi di vario tipo, ne individua il senso globale e le informazioni principali, utilizzando strategie di lettura adeguate agli scopi; usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: basso

III Esempio

Quando c'erano i dinosauri

Certi divertenti cartoni animati ci fanno credere che i dinosauri vivessero nell'epoca in cui i primi uomini stavano nelle caverne e andavano a caccia con la clava.

Invece, quando questo accadeva, i dinosauri se ne erano già andati da più di sessanta milioni di anni. Dinosaurio è una parola greca che vuol dire "terribile lucertola".

I rettili chiamati così dominarono la terra da 225 fino a 64 milioni di anni fa. Dopo di che, misteriosamente, scomparvero. Noi uomini esistiamo da poco più di due milioni di anni!

Com'erano fatti i dinosauri?

Ci furono molti tipi di dinosauri: piccoli come cani e grandi come balene, alcuni che volavano e altri che nuotavano in mare. La maggior parte erano animali terrestri, carnivori, o erbivori. Quelli carnivori avevano la testa grande e le mascelle fornite di denti aguzzi. Camminavano sulle zampe di dietro perché usavano quelle davanti (molto piccole ma fornite di grossi unghioni) per tenere le prede. I dinosauri erbivori invece camminavano quasi tutti a quattro zampe. Certi avevano il corpo corazzato e grosse corna.

Altri avevano la testa molto piccola e il collo lungo lungo che serviva per arrivare alle foglie degli alberi più alti come le giraffe.

Daniele Nannini, da *Quando c'erano i dinosauri*

Qual è l'argomento del testo?

- A** i cartoni animati
- B** la terribile lucertola
- C** la vita dei primi uomini
- D** la Terra milioni di anni fa

Risposta esatta: B

Ambito: *Comprensione del testo*

Sottoambito: *Lettura di testi non letterari*

Esito formativo:

SE LIT C.3.1. L'allievo legge e comprende testi di vario tipo; usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.

Abilità: comprensione

Livello di difficoltà: basso

IV Esempio

Che cosa indica, in grammatica, la parola sottolineata?

Oggi porti tu fuori il cane?

- A** nome
- B** verbo
- C** pronome
- D** aggettivo

Risposta esatta: C

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Grammatica*

Esito formativo:

SE LIT D.3.1. L'allievo riconosce e usa le convenzioni ortografiche e le nozioni grammaticali nella produzione scritta; conosce le parti del discorso.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: basso

V Esempio

Qual è il sinonimo della parola sottolineata nella seguente frase?

Marco è stato così gentile da prestarmi il suo motorino.

- A** cortese
- B** debole
- C** gracile
- D** agile

Risposta esatta: A

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Lessico*

Esito formativo:

SE LIT D.3.2. L'allievo amplia il patrimonio lessicale ragionando sul significato delle parole, operando semplici ricerche sul dizionario e distingue differenze e analogie tra lingue/dialetti, riflette sui testi propri e altrui per cogliere le differenze lessicali.

Abilità: applicazione

Livello di difficoltà: basso

VI Esempio

Indicazioni per la parte scritta

La lettera deve contenere un minimo di **100** parole.

Le frasi devono essere ben strutturate, avere **un senso logico** e **rispettare le regole grammaticali**.

Dal testo deve essere visibile **l'introduzione, lo svolgimento e la conclusione**.

Leggi attentamente l'esercizio.

Leggi attentamente la lettera e poi rispondi.

Per scrivere la lettera è necessario rispondere a tutte le domande.

La risposta deve essere una vera lettera, quindi ricordati di seguire la struttura:

- intestazione
- saluto iniziale
- corpo della lettera
- saluto finale
- firma

Le frasi devono essere ben strutturate, avere un senso logico e rispettare le regole grammaticali.

Trieste, 10 marzo 2026

Caro/a nipote,

come stai, tesoro mio? Spero che tutto vada bene e che tu sia sereno/a e felice. Io sto bene, anche se a volte mi sveglio un po' troppo presto... sarà l'età!

L'altro giorno stavo sistemando una vecchia scatola di fotografie e ne ho trovata una di te con il cappello da cuoco che ti avevo regalato: eri così buffo/a e dolce! Ti piace ancora cucinare? Magari un giorno potresti prepararmi tu qualcosa di buono!

Qui a Trieste i giorni si stanno allungando e ogni sera esco sul balcone a guardare il tramonto: il cielo si colora di arancione e rosa, è uno spettacolo! Il vicino mi ha regalato qualche pomodoro del suo orto, e ho fatto un bel sughetto come quelli di una volta.

Tu invece che fai di bello? Hai letto qualche libro interessante ultimamente? O magari stai disegnando o costruendo qualcosa con le tue mani? Sono sempre curiosa di sapere tutto quello che combini.

Mi manca la tua risata. Spero davvero che quest'estate tu possa venire a passare qualche giorno con me: potremmo fare una passeggiata lungo il mare, raccogliere conchiglie e raccontarci un po' di storie. Ti mando un bacio grande grande e ti penso sempre.

Con tanto affetto,
zia Maria

P.S. Tuo zio Nino ti saluta e dice che la prossima volta ti insegnerà a giocare a scacchi!

Ambito: *Scrittura*

Esiti formativi:

SE LIT B.3.2. L'allievo compone testi chiari e coerenti di vario tipo; esprime esperienze, emozioni, stati d'animo legati al vissuto e al percorso di studio.

SE LIT B.4.2. L'allievo scrive testi chiari e coerenti di vario tipo e argomento; esprime esperienze, emozioni, stati d'animo e riflessioni legati al vissuto e al percorso di studio.

Abilità: applicazione

Livello di difficoltà: difficile

Indicazioni per la parte scritta

È necessario fare attenzione all'ortografia, alla punteggiatura e all'uso corretto delle varie strutture grammaticali. Devono essere evitate ripetizioni inutili.

L'attività è completata se la lettera:

- contiene tutte le indicazioni predefinite
- contiene un numero sufficiente di parole (minimo 100 parole).

La lettera sarà valutata con zero punti se:

- non si riferisce all'argomento
- è scritta in stampatello
- è completamente incomprensibile o illeggibile
- contiene un numero insufficiente di parole
- non contiene nessuna risposta (consegnato il foglio in bianco)
- contiene contenuti inappropriati (parolacce, incitamento all'odio, ecc.).

6. MATEMATIKA

6.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Matematike ispituju se matematička znanja i vještine, razina matematičke komunikacije i kompetencija rješavanja problema koje su učenici četvrtoga razreda stekli tijekom prvih četiriju godina osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Matematika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹² (NN, br. 7/19).

6.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Matematike za četvrti razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz sljedećih područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Brojevi*
 - a) *Odnosi među brojevima*
 - b) *Računske radnje*
2. *Algebra i funkcije*
 - a) *Nizovi*
 - b) *Jednakost i nejednakost s nepoznatim članom*
3. *Oblik i prostor*
 - a) *Geometrija ravnine*
 - b) *Geometrija prostora*
4. *Mjerenje*
 - a) *Procjena i mjerenje (opseg i duljina)*
 - b) *Mjerne jedinice (vrijeme i masa)*
5. *Podatci, statistika i vjerojatnost*
 - a) *Vjerojatnost događaja.*

U tablici 11. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju nacionalnim ispitom.

¹² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_146.html

Tablica 11. Područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju

PODRUČJE	POTPODRUČJE	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI
Brojevi	Odnosi među brojevima	MAT OŠ A.4.1. Služi se prirodnim brojevima do milijun.
	Računske radnje	MAT OŠ A.3.4. Pisano množi i dijeli prirodne brojeve do 1000 jednoznamenkastim brojem.
		MAT OŠ A.3.5. Izvodi više računskih operacija.
		MAT OŠ A.4.2. Pisano zbraja i oduzima u skupu prirodnih brojeva do milijun.
		MAT OŠ A.4.3. Pisano množi i dijeli dvoznamenkastim brojevima u skupu prirodnih brojeva do milijun.
		MAT OŠ A.4.4. Primjenjuje četiri računske operacije i odnose među brojevima u problemskim situacijama.
Algebra i funkcije	Nizovi	MAT OŠ B.2.1. Prepoznaje uzorak i kreira niz objašnjavajući pravilnost nizanja.
	Jednakost i nejednakost s nepoznatim članom	MAT OŠ B.4.1. Određuje vrijednost nepoznate veličine u jednakostima ili nejednakostima.
Oblik i prostor	Geometrija ravnine	MAT OŠ C.1.1. Izdvaža i imenuje geometrijska tijela i likove i povezuje ih s oblicima objekata u okružju.
		MAT OŠ C.2.1. Opisuje i crta dužine.
		MAT OŠ C.3.2. Prepoznaje i crta pravce u različitim međusobnim odnosima.
		MAT OŠ C.4.1. Određuje i crta kut.
		MAT OŠ C.4.2. Razlikuje i opisuje trokute prema duljinama stranica te pravokutni trokut.
		MAT OŠ C.4.4. Crta i konstruira geometrijske likove.
	Geometrija prostora	MAT OŠ C.4.5. Povezuje sve poznate geometrijske oblike.
Mjerenje	Procjena i mjerenje (opseg i duljina)	MAT OŠ D.3.1. Procjenjuje, mjeri i crta duljine dužine.
		MAT OŠ D.3.3. Određuje opseg likova.
	Mjerne jedinice (vrijeme i masa)	MAT OŠ D.2.3. Procjenjuje i mjeri vremenski interval.
		MAT OŠ D.3.2. Procjenjuje i mjeri masu tijela.
Podatci, statistika i vjerojatnost	Vjerojatnost događaja	MAT OŠ E.4.2. Opisuje vjerojatnost događaja.

6.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Matematike za četvrti razred osnovne škole sadrži 30 zadataka.

U ispitu je 20 zadataka višestrukoga izbora (67 %), osam zadataka kratkoga odgovora (26 %) i dva zadatka produženoga odgovora (7 %).

Svaki zadatak višestrukoga izbora boduje se jednim bodom. Svaki zadatak kratkoga odgovora boduje se jednim bodom. Svaki zadatak produženoga odgovora boduje se dvama bodovima.

U tablici 12. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 12. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	10	3	1	14
Algebra i funkcije	3	1	0	4
Oblik i prostor	3/2	3	1	7/6
Mjerenje	3/4	1	0	4/5
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	0	0	1
UKUPNO	20	8	2	30

U ispitu je moguće ostvariti 32 boda.

U tablici 13. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 13. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	10	3	2	15
Algebra i funkcije	3	1	0	4
Oblik i prostor	3/2	3	2	8/7
Mjerenje	3/4	1	0	4/5
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	0	0	1
UKUPNO	20	8	4	32

Nacionalni ispit iz Matematike traje **75 minuta**.

6.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Za koliko je umnožak brojeva 17 i 4 veći od njihova zbroja?

- A. za 47
- B. za 48
- C. za 57
- D. za 89

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Brojevi*

Potpodručje ispitivanja: *Računske radnje*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ A.4.4. Primjenjuje četiri računske operacije i odnose među brojevima u problem-skim situacijama.

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Ako je $a = 8$, koja je od navedenih jednakosti točna?

- A. $a + 8 = 24 : 8$
- B. $8 : 8 = 1 \cdot a$
- C. $16 : 2 = a - 0$
- D. $16 - a = 24 : 8$

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Algebra i funkcije*

Potpodručje ispitivanja: *Jednakosti s nepoznatim članom*

Odgojno-obrazovni ishodi:

MAT OŠ B.4.1. Određuje vrijednost nepoznate veličine u jednakostima ili nejednakostima.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Promotri niz.

56, 54, 51, 47, ____, 36, ____, 21

Koji brojevi nedostaju?

A. 37 i 22

B. 46 i 35

C. 44 i 33

D. 42 i 29

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Algebra i funkcije*

Potpodručje ispitivanja: *Nizovi*

Obrazovni ishod:

MAT OŠ B.2.1. Prepoznaje uzorak i kreira niz objašnjavajući pravilnost nizanja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Želimo sok iz boce od dvije i pol litre rastočiti u čaše od 2 decilitra.

Koliko nam je najmanje čaša potrebno da rastočimo sav sok iz te boce?

Odgovor: _____

Točan odgovor: 13

Područje ispitivanja: *Mjerenje*

Potpodručje ispitivanja: *Procjena i mjerenje*

Obrazovni ishod:

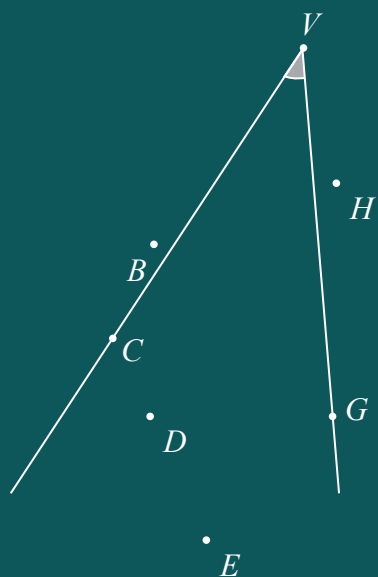
MAT OŠ D.3.4. Procjenjuje i mjeri volumen tekućine.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

5. primjer

Promotri crtež.

Koliko točaka pripada nacrtanom kutu?

Odgovor: _____

Točan odgovor: 5

Područje ispitivanja: *Oblik i prostor*

Potpodručje ispitivanja: *Geometrija ravnine*

Obrazovni ishod:

MAT OŠ C.4.1. Određuje i crta kut.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

7. PRIRODA I DRUŠTVO

7.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Prirode i društva za učenike četvrtoga razreda osnovne škole ispituju se znanja i kompetencije u području istraživanja i spoznavanja prirode, života ljudi i društvenih odnosa te pravilne, sigurne i svrsishodne upotrebe tehnologije, tehničkih i informatičkih proizvoda, te razumijevanja gospodarskih i etičkih vrijednosti ljudskoga rada.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Priroda i društvo za osnovne škole u Republici Hrvatskoj¹³ (NN, br. 7/19).

7.2. SADRŽAJ ISPITA

Nacionalnim ispitom iz Prirode i društva za četvrti razred osnovne škole ispituju se znanja i kompetencije povezane s odgojno-obrazovnim ishodima i sadržajima iz sljedećih područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Organiziranost svijeta oko nas*
 - a) *Organiziranost prirode*
 - b) *Organiziranost društvenih zajednica*
 - c) *Organiziranost vremena*
 - d) *Organiziranost prostora*
2. *Promjene i odnosi*
 - a) *Snalaženje u prostoru*
 - b) *Životne zajednice*
 - c) *Ciklusi u prirodi*
 - d) *Gospodarstvo*
3. *Pojedinac i društvo*
 - a) *Odgovornost u zajednici*
4. *Energija*
 - a) *Prijenos i pretvorba energije.*

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju potpodručja za koja su u tablicama 14., 15., 16. i 17. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koji se mogu ispitati nacionalnim ispitom.

¹³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_147.html

1. Organiziranost svijeta oko nas

U prvome području ispituje se organiziranost prirodnih i društvenih sustava te njihova međusobna povezanost. Naglasak je na razlikovanju živoga i neživoga u prirodi, povezanosti živih bića u životnim zajednicama, ulozi čovjeka u različitim društvenim zajednicama te vremenskoj i prostornoj organizaciji svijeta oko nas.

U tablici 14. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Organiziranost svijeta oko nas*.

Tablica 14. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Organiziranost svijeta oko nas

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Organiziranost prirode	PID OŠ A.2.1. Učenik uspoređuje organiziranost u prirodi i objašnjava važnost organiziranosti.	♦ živa i neživa priroda ♦ svojstva i stanja vode
Organiziranost društvenih zajednica	PID OŠ A.2.2. Učenik objašnjava organiziranost vremena i prikazuje vremenski slijed događaja.	♦ razvrstavanje biljaka u skupine prema zadanom kriteriju ♦ osnovni dijelovi biljke cvjetnjače i njihova uloga ♦ životinje s obzirom na način prehrane ♦ životne zajednice ♦ sustavi organa čovjeka i njihova uloga
Organiziranost vremena	PID OŠ A.2.3. Učenik uspoređuje organiziranost različitih zajednica i prostora dajući primjere iz neposrednoga okružja.	♦ članovi uže i šire obitelji i rodbine ♦ povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom
Organiziranost prostora	PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode.	♦ kalendar ♦ snalaženje u vremenu ♦ desetljeće, stoljeće, tisućljeće na vremenskoj crti
	PID OŠ A.3.2. Učenik prikazuje vremenski slijed događaja i procjenjuje njihovu važnost.	♦ geografska karta i tumač znakova ♦ prirodne granice
	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.	
	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.	

2. Promjene i odnosi

U području *Promjene i odnosi* ispituju se promjene i odnosi u prostoru, vremenu i prirodi. Naglasak je na snalaženju u neposrednome prostoru, lokalnoj zajednici i prostoru Republike Hrvatske, uočavanju ciklusa u prirodi, promjenama u prirodnome okružju te međusobne ovisnosti živih bića i njihove povezanosti sa životnim uvjetima.

U tablici 15. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i odnosi*.

Tablica 15. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i odnosi*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Snalaženje u prostoru Životne zajednice Ciklusi u prirodi Gospodarstvo	PID OŠ B.3.2. Učenik zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi te međusobnoj ovisnosti živih bića i prostora na primjerima iz svoga okoliša. PID OŠ B.3.4. Učenik se snalazi u prostoru, tumači plan mjesta i kartu zavičaja, izrađuje plan neposrednoga okružja i zaključuje o povezanosti prostornih obilježja zavičaja i načina života ljudi. PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi. PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	♦ snalaženje u prostoru i na planu mjesta ♦ strane svijeta ♦ prilagodbe živih bića ♦ povezanost staništa i biljnog i životinjskog svijeta ♦ utjecaj životnih uvjeta na životne zajednice ♦ hranidbeni lanac ♦ kruženje vode u prirodi ♦ utjecaj prirodnogeografskih obilježja na život i rad ljudi ♦ strogo zaštićene biljke i životinje u Republici Hrvatskoj

3. Pojedinac i društvo

U području *Pojedinac i društvo* ispituje se društvena odgovornost pojedinca, prava, pravila i dužnosti, odgovorno ponašanje u zajednici te razumijevanje povijesnoga nasljeđa te prirodne i kulturne baštine.

U tablici 16. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Pojedinac i društvo*.

Tablica 16. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Pojedinac i društvo*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Odgovornost u zajednici	PID OŠ C.3.1. Učenik raspravlja o ulozi, utjecaju i važnosti zavičajnog područja u razvoju identiteta te utjecaju pojedinca na očuvanju baštine. PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	♦ zaštićene biljne i životinjske vrste ♦ prirodna i kulturna baština Republike Hrvatske

4. Energija

U području *Energija* ispituju se izvori i oblici energije, korištenje energije, njezin prijenos i pretvorba te povezanost energije s pojavama i procesima u prirodi i svakodnevnome životu.

U tablici 17. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija*.

Tablica 17. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Prijenos i pretvorba energije	PID OŠ D.2.1. Učenik prepoznaje različite izvore i oblike, prijenos i pretvorbu energije i objašnjava važnost i potrebu štednje energije na primjerima iz svakodnevnoga života. PID OŠ D.3.1. Učenik opisuje različite primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe energije na temelju vlastitih iskustava. PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	♦ izvori i oblici energije ♦ prijenos energije ♦ pretvorba energije ♦ utjecaj korištenja energije na okoliš

7.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Prirode i društva za četvrti razred osnovne škole sadrži 30 zadataka, od kojih je 53 % zatvorenoga tipa (16 zadataka višestrukoga izbora), a 47 % otvorenoga tipa (14 zadataka kratkoga odgovora i dopunjavanja).

Područje ispitivanja *Organiziranost svijeta oko nas* zastupljeno je u ispitu sa 15 zadataka (50 %) iz četiriju potpodručja: *Organiziranost prirode*, *Organiziranost društvenih zajednica*, *Organiziranost vremena* i *Organiziranost prostora*.

Područje ispitivanja *Promjene i odnosi* zastupljeno je u ispitu sa sedam zadataka (23 %) iz četiriju potpodručja: *Snalaženje u prostoru*, *Životne zajednice*, *Ciklusi u prirodi* i *Gospodarstvo*.

Područje ispitivanja *Pojedinac i društvo* zastupljeno je u ispitu s trima zadacima (10 %) iz jednoga potpodručja: *Odgovornost u zajednici*.

Područje ispitivanja *Energija* zastupljeno je u ispitu s pet zadataka (17 %) iz jednoga potpodručja: *Prijenos i pretvorba energije*.

U tablici 18. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svako područje ispitivanja.

Tablica 18. Broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja

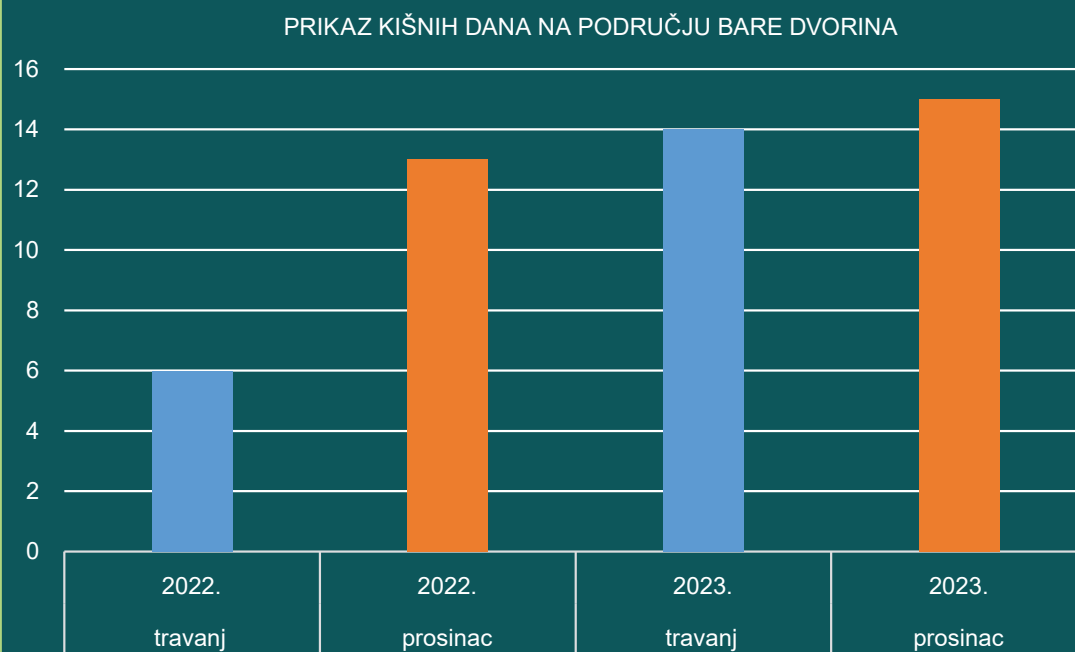
PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Organiziranost svijeta oko nas</i>	15	15
<i>Promjene i odnosi</i>	7	7
<i>Pojedinac i društvo</i>	3	3
<i>Energija</i>	5	5
UKUPNO	30	30

Ispit iz Prirode i društva traje **60 minuta**.

7.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno promotri grafikon.

Kada su bili najbolji uvjeti za razvoj žaba na području bare Dvorina?

- A. u travnju 2022.
- B. u prosincu 2022.
- C. u travnju 2023.
- D. u prosincu 2023.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: Promjene i odnosi u prirodi

Potpodručje ispitivanja: Životne zajednice

Odgojno-obrazovni ishod:

PID OŠ B.3.2. Učenik zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi te međusobnoj ovisnosti živih bića i prostora na primjerima iz svoga okoliša.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Gdje životinje i ljudi spremaju višak energije koju unose hranom u organizam?

- A. u kosti
- B. u želudac
- C. u masno tkivo
- D. u mišiće i tetive

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Prijenos i pretvorba energije*

Odgojno-obrazovni ishod:

PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Prouči slijed članova u niže prikazanome hranidbenom lancu.

Što je po načinu prehrane životinja koja nedostaje u hranidbenome lancu?

zelena biljka → skakavac → miš → ?

Odgovor: _____

Točan odgovor: mesojed/mesožder, svejed/svežder

Područje ispitivanja: *Organiziranost svijeta oko nas*

Potpodručje ispitivanja: *Organiziranost prirode*

Odgojno-obrazovni ishod:

PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

Krunidba kralja Tomislava bila je 925. g.
Kojem stoljeću pripada navedena godina?

Odgovor: _____

Točan odgovor: 10. stoljeće / 10. st. / deseto stoljeće / X. st. / X. stoljeće

Područje ispitivanja: *Organiziranost svijeta oko nas*

Potpodručje ispitivanja: *Organiziranost vremena*

Odgojno-obrazovni ishod:

PID OŠ A.3.2. Učenik prikazuje vremenski slijed događaja i procjenjuje njihovu važnost.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Koji je od navedenih pojmova hrvatski državni simbol?

- A. himna
- B. županijski grb
- C. latinično pismo
- D. Bašćanska ploča

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Organiziranost svijeta oko nas*

Potpodručje ispitivanja: *Organiziranost društvenih zajednica*

Odgojno-obrazovni ishod:

PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: lagano

8. PRIRODOSLOVLJE

8.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Prirodoslovlja za četvrti razred osnovne škole ispituje se u kojoj su mjeri učenici ovladali temeljnim prirodoslovnim konceptima i prirodoznanstvenim kompetencijama predviđenima Eksperimentalnim kurikulumom nastavnog predmeta Prirodoslovlje za osnovne škole. Ispitom se provjerava razumijevanje organiziranosti nežive i žive prirode, procesa i međudjelovanja u prirodi te prijenosa i pretvorbe energije, kao i sposobnost primjene znanja pri tumačenju pojava iz svakodnevnoga života i jednostavnih problemskih situacija.

Ispit je usmjeren na znanja i vještine koje je moguće valjano i pouzdano provjeriti pisanim ispitom: prepoznavanje, opisivanje, uspoređivanje, razvrstavanje, povezivanje, zaključivanje na temelju podataka, očitavanje i tumačenje jednostavnih prikaza te oblikovanje kratkoga odgovora.

Ispit je sastavljen prema Eksperimentalnome kurikulumu nastavnog predmeta Prirodoslovlje za osnovne škole i sadržajnoj strukturi nacionalnoga ispita iz Prirodoslovlja.

8.2. SADRŽAJ ISPITA

Nacionalnim ispitom iz Prirodoslovlja za četvrti razred osnovne škole ispituju se odabrani odgojno-obrazovni ishodi i pripadajući sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Organiziranost prirode*
 - a) *Živi i neživi svijet*
 - b) *Organizacija prostora*
2. *Procesi i međudjelovanja*
 - a) *Ciklusi*
 - b) *Djelovanje sile*
 - c) *Odnos prema sebi i prirodi*
 - d) *Životni uvjeti i zajednice*
 - e) *Ljudsko tijelo*
3. *Energija*
 - a) *Prijenos i pretvorba energije*

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju potpodručja za koja su u tablicama 19., 20. i 21. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati u nacionalnomu ispit.

Odgojno-obrazovni ishodi ispituju se načelom vertikalno-spiralnoga slijeda. Naglasak je na ishodima od drugoga do četvrtoga razreda osnovne škole, dok se usvojenost ishoda i sadržaja prvoga razreda podrazumijeva kao temelj za njihovu nadogradnju.

1. Organiziranost prirode

U području *Organiziranost prirode* ispituje se razumijevanje obilježja i odnosa dijelova prirode uključujući razvrstavanje živoga i neživoga svijeta, osnovnu organizaciju živih bića, staništa, životne zajednice, ljudsko tijelo i prostornu organizaciju.

U tablici 19. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Organiziranost prirode*.

Tablica 19. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Organiziranost prirode*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Živi i neživi svijet	PRI OŠ A.2.1. Učenik razlikuje neživu i živu prirodu zapažajući osnove građe i postojanje obrazaca na temelju istraživanja. PRI OŠ A.3.1. Učenik klasificira elemente nežive i žive prirode predlažući odgovarajući kriterij. PRI OŠ A.4.1. Učenik povezuje obilježja prirode s njezinom organiziranosti na temelju istraživanja.	♦ svojstva tvari ♦ klasifikacija životinja prema zadanome kriteriju ♦ biljka cvjetnjača ♦ klasifikacija biljaka prema zadanome kriteriju ♦ organski sustav čovjeka ♦ hranidbeni lanac ♦ stanište ♦ Sunčev sustav
Organizacija prostora	PRI OŠ A.2.2. Učenik opisuje osnovna obilježja reljefa i voda zavičaja. PRI OŠ A.3.2. Učenik opisuje osnovna obilježja prirodnih elemenata tradicijske regije i županije. PRI OŠ A.4.2. Učenik razlikuje obilježja prirodnogeografskih regija Republike Hrvatske.	♦ elementi tekućica ♦ elementi geografske karte ♦ obilježja klime prirodnogeografskih regija

2. Procesi i međudjelovanja

U području *Procesi i međudjelovanja* ispituje se razumijevanje promjena i procesa u prirodi, djelovanja sila, ciklusa, životnih uvjeta, međudnosa živih bića te odgovornoga odnosa prema zdravlju i prirodi.

U tablici 20. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Procesi i međudjelovanja*.

Tablica 20. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Procesi i međudjelovanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
<i>Ciklusi</i>	PRI OŠ B.2.1. Učenik objašnjava promjene u prirodi tijekom različitih godišnjih doba na temelju istraživanja. PRI OŠ B.3.2. Učenik istražuje najjednostavnije promjene u prirodi povezujući ih sa svojstvima tvari.	♦ padaline ♦ duljina dana i noći ♦ kruženje vode u prirodi ♦ brze i spore promjene u prirodi
<i>Djelovanje sile</i>	PRI OŠ B.2.2. Učenik povezuje međudjelovanja u prirodi sa svakodnevnim životom na temelju istraživanja.	♦ sila teža ♦ sila trenja ♦ djelovanje magneta
<i>Odnos prema sebi i prirodi</i>	PRI OŠ B.2.3. Učenik objašnjava važnost odgovornog odnosa čovjeka prema sebi i ostatku prirode. PRI OŠ B.4.4. Učenik povezuje posljedice onečišćenja prirode s važnosti njezine zaštite na temelju istraživanja.	♦ znakovi opasnosti ♦ zaštićena područja Republike Hrvatske
<i>Životni uvjeti i zajednice</i>	PRI OŠ B.3.1. Učenik povezuje na temelju istraživanja svojstva i sastav zraka, vode i tla sa životnim uvjetima. PRI OŠ B.4.2. Učenik povezuje životne uvjete staništa s raznolikošću životnih zajednica na temelju istraživanja. PRI OŠ B.4.3. Učenik objašnjava međuodnose živih bića istog staništa na temelju istraživanja.	♦ ovisnost temperature vode o temperaturi zraka ♦ prilagodbe biljaka i životinja staništu ♦ načini prehrane životinja
<i>Ljudsko tijelo</i>	PRI OŠ B.4.1. Učenik objašnjava osnove funkcioniranja ljudskog tijela zapažajući njegove potrebe i promjene tijekom rasta i razvoja.	♦ uloga organa ♦ promjene u pubertetu

3. Energija

U području *Energija* ispituje se prepoznavanje izvora i oblika energije te osnovnih primjera prijenosa i pretvorbe energije u neposrednome okružju.

U tablici 21. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija*.

Tablica 21. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
<i>Prijenos i pretvorba energije</i>	PRI OŠ C.2.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije te načine njihova racionalnog korištenja na temelju istraživanja. PRI OŠ C.3.1. Učenik opisuje primjere pretvorbe i prijenosa energije iz neposrednog okoliša na temelju istraživanja.	♦ izvori energije ♦ prijenos energije

8.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Prirodoslovlja za četvrti razred osnovne škole sadrži 30 zadataka. Od toga je 67 % zadataka zatvorenoga tipa (20 zadataka višestrukoga izbora), a 33 % zadataka otvorenoga tipa (10 zadataka kratkoga odgovora i dopunjavanja jednom riječju).

Područje ispitivanja *Organiziranost prirode* zastupljeno je u ispitu s 12 zadataka (40 %) iz dvaju potpodručja: *Živi i neživi svijet* i *Organizacija prostora*.

Područje ispitivanja *Procesi i međudjelovanja* zastupljeno je u ispitu sa 16 zadataka (53 %) iz pet potpodručja: *Ciklusi*, *Djelovanje sile*, *Odnos prema sebi i prirodi*, *Životni uvjeti i zajednice* i *Ljudsko tijelo*.

Područje ispitivanja *Energija* zastupljeno je u ispitu s dvama zadatcima (7 %) iz jednoga potpodručja: *Prijenos i pretvorba energije*.

U tablici 22. su navedeni broj zadataka i broj bodova za svako područje ispitivanja.

Tablica 22. Broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja

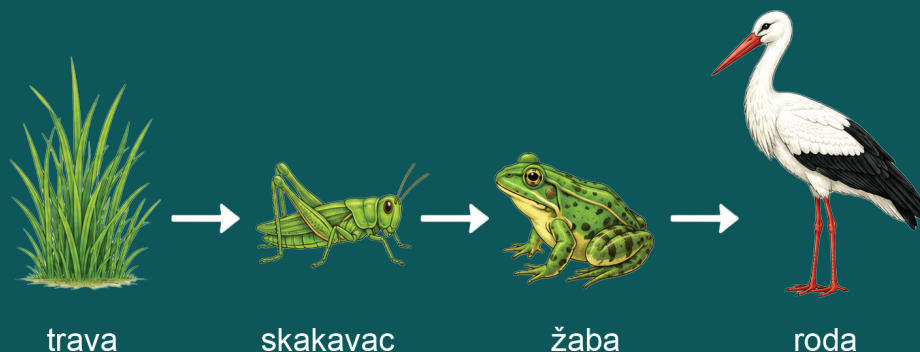
PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Organiziranost prirode</i>	12	12
<i>Procesi i međudjelovanja</i>	16	16
<i>Energija</i>	2	2
UKUPNO	30	30

Ispit iz Prirodoslovlja traje ukupno **60 minuta**.

8.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno promotri hranidbeni lanac.

Što bi se najvjerojatnije dogodilo s brojem žaba kada bi se broj skakavaca smanjio?

- A. Broj žaba bi se smanjio jer bi imale više hrane.
- B. Broj žaba bi se povećao jer bi imale više hrane.
- C. Broj žaba bi se smanjio jer bi imale manje hrane.
- D. Broj žaba bi se povećao jer bi imale manje hrane.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Procesi i međudjelovanja*

Potpodručje: *Životni uvjeti i zajednice*

Odgojno-obrazovni ishod:

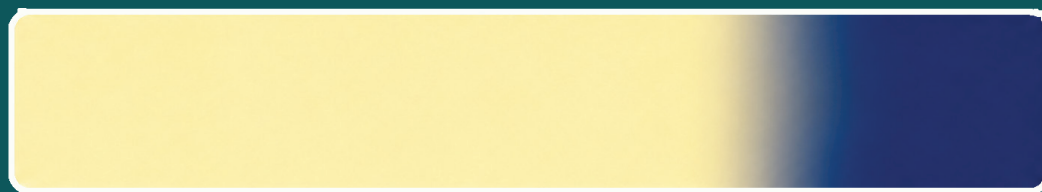
PRI OŠ B.4.3. Učenik objašnjava međuodnose živih bića istoga staništa na temelju istraživanja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

2. primjer

Pozorno promotri lentu dana i noći. Svijetli dio prikazuje dan, a tamni dio noć.

Na koji se dio godine takav prikaz najviše odnosi?

- A. na prvi dan proljeća
- B. na prvi dan jeseni
- C. na prvi dan zime
- D. na prvi dan ljeta

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Procesi i međudjelovanja*

Potpodručje: *Ciklusi*

Odgojno-obrazovni ishod:

PRI OŠ B.2.1. Učenik objašnjava promjene u prirodi tijekom različitih godišnjih doba na temelju istraživanja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Koji će od navedenih predmeta plutati na vodi?

- A. metalni čavao
- B. drvena grančica
- C. staklena kuglica
- D. gumeni bombon

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Organiziranost prirode*

Potpodručje: *Živi i neživi svijet*

Odgojno-obrazovni ishod:

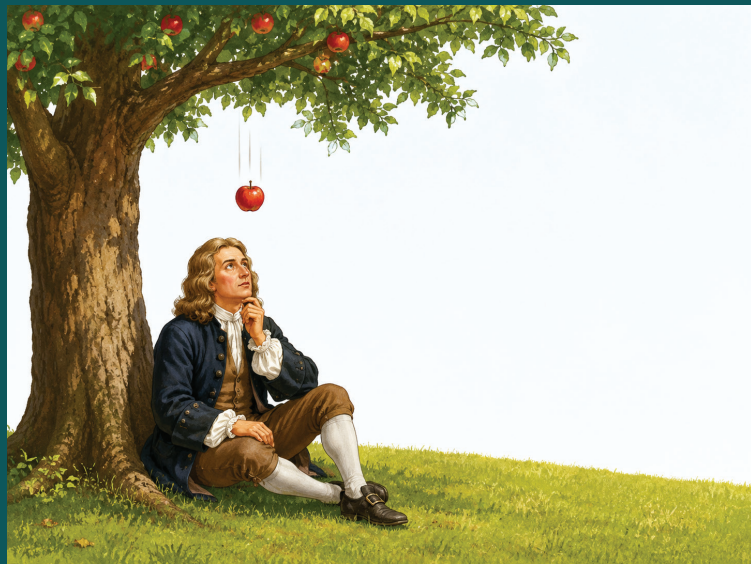
PRI OŠ A.2.1. Učenik razlikuje neživu i živu prirodu zapažajući osnove građe i postojanje obrazaca na temelju istraživanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Pozorno promotri ilustraciju stabla jabuke i jabuke koja pada prema tlu.

Zašto jabuka pada prema dolje?

- A. jer na nju djeluje sila teža
- B. jer na nju djeluje sila trenja
- C. jer na nju ne djeluje sila teža
- D. jer na nju ne djeluje sila trenja

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Procesi i međudjelovanja*

Potpodručje: *Djelovanje sile*

Odgojno-obrazovni ishod:

PRI OŠ B.2.2. Učenik povezuje međudjelovanja u prirodi sa svakodnevnim životom na temelju istraživanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

5. primjer

Koji je glavni izvor energije za rad solarnih ploča?

Odgovor: _____

Točan odgovor: Sunce

Područje ispitivanja: *Energija*

Potpodručje: *Prijenos i pretvorba energije*

Odgojno-obrazovni ishod:

PRI OŠ C.2.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije te načine njihova racionalnog korištenja na temelju istraživanja.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

9. DRUŠTVO I ZAJEDNICA

9.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Društva i zajednice za četvrti razred osnovne škole ispituje se u kojoj su mjeri učenici ovladali temeljnim znanjima, vještinama i razumijevanjem predviđenima Eksperimentalnim kurikulumom nastavnoga predmeta Društvo i zajednica za osnovne škole. Ispitom se provjerava razumijevanje odnosa pojedinca i zajednice, snalaženje u prostoru i vremenu, prepoznavanje obilježja nacionalnoga identiteta, razumijevanje osnovnih društvenih odnosa te sposobnost primjene stečenih znanja u učenicima bliskim i novim situacijama.

Ispit je usmjeren na ishode i sadržaje koje je moguće valjano i pouzdano provjeriti pisanim ispitom: prepoznavanje, opisivanje, uspoređivanje, razvrstavanje, povezivanje, zaključivanje na temelju podataka, očitavanje i tumačenje jednostavnih prikaza, planova, geografskih karata, kalendara, vremenskih crta i drugih izvora te oblikovanje kratkoga odgovora.

Ispit je sastavljen prema Eksperimentalnom kurikulumu nastavnoga predmeta Društvo i zajednica za osnovne škole i sadržajnoj strukturi nacionalnoga ispita iz Društva i zajednice za školsku godinu 2026./2027.

9.2. SADRŽAJ ISPITA

Nacionalnim ispitom iz Društva i zajednice za četvrti razred osnovne škole ispituju se odabrani odgojno-obrazovni ishodi i pripadajući sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Društvo i zajednica u prostoru*
 - a) *Zajednica u prostoru*
 - b) *Društvo u prostoru*
2. *Društvo i zajednica u vremenu*
 - a) *Snalaženje u vremenu*
 - b) *Kulturna baština*
3. *Pojedinac u društvu i zajednici*
 - a) *Odgovorno ponašanje*
 - b) *Poduzetništvo.*

Navedena područja ispitivanja slijede konceptualnu strukturu Eksperimentalnoga kurikuluma nastavnoga predmeta Društvo i zajednica za osnovne škole u kojemu su odgojno-obrazovni ishodi organizirani su u tri međusobno povezana koncepta: *Društvo i zajednica u prostoru*, *Društvo i zajednica u vremenu* te *Pojedinac u društvu i zajednici*.

1. Društvo i zajednica u prostoru

U području *Društvo i zajednica u prostoru* ispituje se razumijevanje organizacije prostora i života ljudi u naselju, orijentacija u prostoru uz pomoć plana naselja i geografske karte, poznavanje osnovnih prostornih odnosa, državnih granica i susjednih država Republike Hrvatske, nacionalnih simbola te povezanost prirodne osnove i gospodarskih djelatnosti.

U tablici 23. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Društvo i zajednica u prostoru*.

Tablica 23. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Društvo i zajednica u prostoru

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Zajednica u prostoru	DIZ OŠ A.2.1. Učenik opisuje prostornu organizaciju te život i rad ljudi u naselju.	♦ rodbinske veze ♦ organizacija prometa
Društvo u prostoru	DIZ OŠ A.3.2. Učenik se orijentira u naselju i zavičaju uz pomoć plana grada (naselja) i geografske karte. DIZ OŠ A.4.1. Učenik opisuje osnovna obilježja nacionalnog identiteta. DIZ OŠ A.4.2. Učenik opisuje prostornu organizaciju Republike Hrvatske te život i rad ljudi u prirodnogeografskoj regiji u kojoj živi uz pomoć geografske karte.	♦ strane svijeta ♦ obzor i stajalište ♦ plan naselja ♦ granice Republike Hrvatske ♦ simboli Republike Hrvatske ♦ gospodarske djelatnosti regija

2. Društvo i zajednica u vremenu

U području *Društvo i zajednica u vremenu* ispituje se snalaženje u vremenu, služenje urom i kalendarom, razumijevanje vremenskih razdoblja, organizacija vremena te prepoznavanje materijalne i nematerijalne kulturno-povijesne baštine kao dijela nacionalnoga identiteta.

U tablici 24. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Društvo i zajednica u vremenu*.

Tablica 24. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Društvo i zajednica u vremenu

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Snalaženje u vremenu	DIZ OŠ B.2.1. Učenik objašnjava organiziranost vremena uz prikaz vremenskog slijeda. DIZ OŠ B.3.1. Učenik opisuje vremenska razdoblja primjenjujući vremenski slijed. DIZ OŠ B.4.1. Učenik organizira svoje vrijeme primjenjujući vremenski slijed.	♦ ura ♦ kalendar ♦ desetljeće, stoljeće, tisućljeće ♦ organizacija vremena ♦ planiranje obveza
Kulturna baština	DIZ OŠ B.4.3. Učenik objašnjava utjecaj povijesnog naslijeđa Hrvatske na razvoj nacionalnog identiteta.	♦ materijalna i nematerijalna kulturno-povijesna baština

3. Pojedinac u društvu i zajednici

U području *Pojedinac u društvu i zajednici* ispituju se znanja, vještine i stavovi o povezanosti dobrobiti pojedinca i društvene zajednice kojoj pripada.

U tablici 25. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Pojedinac u društvu i zajednici*.

Tablica 25. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Pojedinac u društvu i zajednici

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	SADRŽAJNA OSNOVA
Odgovorno ponašanje	DIZ OŠ C.2.1. Učenik objašnjava važnost odgovornog odnosa prema sebi, zajednici i društvu. DIZ OŠ C.4.3. Učenik opisuje moguće prijetnje osobnoj sigurnosti u zajednicama.	♦ razvrstavanje otpada ♦ prometna pravila ♦ sigurnost u zajednici
Poduzetništvo	DIZ OŠ C.4.2. Učenik objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj pojedinca i zajednice.	♦ doprinos zajednici i društvu

9.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Društva i zajednice za četvrti razred osnovne škole sadrži 20 zadataka. Od toga je 70 % zadataka zatvorenoga tipa (14 zadataka višestrukoga izbora), a 30 % zadataka otvorenoga tipa (šest zadataka kratkoga odgovora i dopunjavanja jednom riječju).

Područje ispitivanja *Društvo i zajednica u prostoru* zastupljeno je u ispitu s 10 zadataka (45 %) iz dvaju potpodručja: *Zajednica u prostoru* i *Društvo u prostoru*.

Područje ispitivanja *Društvo i zajednica u vremenu* zastupljeno je u ispitu sa šest zadataka (35 %) iz dvaju potpodručja: *Snalaženje u vremenu* i *Kulturna baština*.

Područje ispitivanja *Pojedinac u društvu i zajednici* zastupljeno je u ispitu s četirima zadatcima (20 %) iz dvaju potpodručja: *Odgovorno ponašanje* i *Poduzetništvo*.

U tablici 26. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svako područje ispitivanja.

Tablica 26. Broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Društvo i zajednica u prostoru</i>	10	10
<i>Društvo i zajednica u vremenu</i>	6	6
<i>Pojedinac u društvu i zajednici</i>	4	4
UKUPNO	20	20

Ispit iz Društva i zajednice traje ukupno **60 minuta**.

9.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Ana je sestra Markove majke. Što je Ana Marku?

- A. sestrična
- B. majka
- C. ujna
- D. teta

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Društvo i zajednica u prostoru*

Potpodručje: *Zajednica u prostoru*

Odgojno-obrazovni ishod:

DIZ OŠ A.2.1. Učenik opisuje prostornu organizaciju te život i rad ljudi u naselju.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Koja se djelatnost najčešće razvija u kraju s plodnim tlom i ravničarskim prostorom?

- A. rudarstvo
- B. brodogradnja
- C. poljoprivreda
- D. šumarstvo

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Društvo i zajednica u prostoru*

Potpodručje: *Društvo u prostoru*

Odgojno-obrazovni ishod:

DIZ OŠ A.4.2. Učenik opisuje prostornu organizaciju Republike Hrvatske te život i rad ljudi u prirodnogeografskoj regiji u kojoj živi uz pomoć geografske karte.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Pozorno promotri sliku ure.

Ura prikazuje vrijeme polaska na izlet. Izlet traje 2 sata i 45 minuta. U koliko sati izlet završava?

- A. u 10 sati i 45 minuta
- B. u 10 sati i 55 minuta
- C. u 11 sati i 15 minuta
- D. u 11 sati i 25 minuta

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Društvo i zajednica u vremenu*

Potpodručje: *Snalaženje u vremenu*

Odgojno-obrazovni ishod:

DIZ OŠ B.2.1. Učenik objašnjava organiziranost vremena uz prikaz vremenskog slijeda.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

Koji je treći nacionalni simbol Republike Hrvatske uz zastavu i grb?

Odgovor: _____

Točan odgovor: himna

Područje ispitivanja: *Društvo i zajednica u prostoru*

Potpodručje: *Društvo u prostoru*

Odgojno-obrazovni ishod:

DIZ OŠ A.4.1. Učenik opisuje osnovna obilježja nacionalnog identiteta.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

5. primjer

Razredni odjel 1.a sakupljao je stare novine. Koje je boje spremnik u koji će odložiti stare novine?

Odgovor: _____

Točan odgovor: plave / plave boje / plava / plavi

Područje ispitivanja: *Pojedinac u društvu i zajednici*

Potpodručje: *Odgovorno ponašanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

DIZ OŠ C.2.1. Učenik objašnjava važnost odgovornog odnosa prema sebi, zajednici i društvu.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

